

Rekenkamer waterschap
limburg

DoeMee-Onderzoek 2022:

(financiële) ondersteuning algemeen bestuur

Rekenkamerbrief

Bestuurlijke reactie

Benchmark

Factsheet

Bijlagen

Opzet en proces

Bevindingen uit
benchmark

Bevindingen uit
aanvullend onderzoek

Conclusies &
aanbevelingen

Samenvatting

Geachte leden van het algemeen bestuur Waterschap Limburg,

Hierbij bieden wij u het eerste onderzoek van de rekenkamer van waterschap Limburg (RKWL) aan. Onze aanbevelingen zijn erop gericht u te ondersteunen bij de uitvoering van uw kaderstellende en controlerende taak.

De RKWL is op 6 juli 2022 opgericht. De RKWL is gestart met een oriëntatie op het werk van het waterschap. Er zijn diverse kennismakingsgesprekken gevoerd en belangrijke waterschapsthema's zijn verkend. De inwerkperiode van de RKWL is bijna klaar. Wij verwachten het Onderzoeksprogramma 2023 in mei aan u aan te kunnen bieden. Vooruitlopend hierop hebben wij deelgenomen aan het DoeMee-onderzoek 2022 van de Nederlandse Vereniging voor Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK). Deze onderzoeken worden DoeMee-onderzoek genoemd. Het DoeMee-onderzoek 2022 gaat over de staat van de ondersteuning van de volksvertegenwoordiging in het decentraal bestuur. De centrale vraag is: Wat is de staat van de financiële ondersteuning van het volksvertegenwoordigende orgaan?

De reden voor dit onderzoek is dat de decentrale overheden* hun werk in een steeds complexere omgeving doen. Goede ondersteuning wordt steeds belangrijker. In de afgelopen bestuursperiode heeft het algemeen bestuur (AB) van waterschap Limburg zich ook gebogen over deze vraag.

**gemeente, provincie en waterschap*

Opzet en proces DoeMee-onderzoek 2022

De RKWL heeft op 15 december 2022 de resultaten van het DoeMee-onderzoek ontvangen. Aan het DoeMee-onderzoek deden 70 gemeenten, 6 provincies en 6 waterschappen mee. Er is een kwantitatief onderzoek uitgevoerd. De centrale onderzoeksvraag is: 'Wat is de staat van de financiële ondersteuning van het volksvertegenwoordigende orgaan?'

Het onderzoek bestaat uit een vragenlijst met 5 thema's: de budgetten en omvang van de griffie, de budgetten van de rekenkamer, de omvang van de fractieondersteuning, het functioneren van instrumenten ten behoeve van de volksvertegenwoordiging en het functioneren van de informatievoorziening.

Een uitdaging bij de uitvoering van het onderzoek was dat provincies en gemeenten in een dualistisch systeem werken, terwijl waterschappen in een monistisch systeem functioneren. Waterschappen kennen geen griffie, die specifiek voor het AB werkt. Zij werken met bestuursadviseurs en bestuursondersteuners die zowel het dagelijks bestuur (DB) als het AB ondersteunen. In dit onderzoek is gedaan alsof waterschappen ook met een griffie werken. De resultaten van het DoeMee-onderzoek vindt u in de bijlagen. U treft daar een rapportage van de benchmark aan en een factsheet met de gegevens van Waterschap Limburg (bijlage 2 en 3).

De RKWL heeft aanvullend onderzoek uitgevoerd om de waarde van het onderzoek voor het AB te vergroten. Zij heeft hiervoor de informatie uit de 'spiegelsessies' van het vorige AB geanalyseerd. Ook heeft de RKWL een gesprek gevoerd met de fractievoorzitters.

De RKWL heeft zich de vraag gesteld:

Sluit de bestaande ondersteuning van het AB WL aan op de behoefte die er onder de AB-leden leeft en welke verbetermogelijkheden zijn er?

Deze vraag is uitgewerkt in de volgende deelvragen:

1. Welke ondersteuning ontvangt het AB op dit moment?
2. Wat is de behoefte van het AB aan ondersteuning?
3. Wat zou goede ondersteuning op z'n minst moeten inhouden en waarom?
4. Welke verbeteringen kan WL doorvoeren om de ondersteuning van het AB te versterken?

Bevindingen uit de benchmark

De kern van het DoeMee-onderzoek 2022 bestaat uit een overwegend kwantitatieve inventarisatie van relevant geachte kerngegevens. Er zijn gegevens verzameld over vijf thema's die hierna worden toegelicht.

Budgetten en omvang Griffie

Goede informatie over de ondersteuning van het AB ontbreekt bij het merendeel van de deelnemende waterschappen. Vergeleken met andere waterschappen is het budget voor de griffie en de omvang van de griffie bij waterschap Limburg opvallend laag. Ondanks de gedane investering in bestuursondersteuning blijft dit bedrag ook in 2022 erg laag. Opvallend is dat de andere waterschappen budgetten voor onderzoek en advies en communicatie voor de volksvertegenwoordiging hebben begroot. Budgetten voor training en opleiding en fractieondersteuning zijn nagenoeg gelijk bij de deelnemende waterschappen.

Budgetten van de rekenkamer

Bij alle deelnemers aan het DoeMee-onderzoek is sprake van een actieve rekenkamer. De rekenkamers van de deelnemende waterschappen hebben gemeenschappelijk dat zij niet altijd de beschikbare budgetten aanwenden. Als mogelijke oorzaak hiervoor wordt genoemd dat zij moeite kunnen hebben om een goede invulling te geven aan hun rol en functie.

Het functioneren van instrumenten ten behoeve van de volksvertegenwoordiging fractieondersteuning

Veel organisaties in dit onderzoek gaan terughoudend om met het beschikbaar stellen van bedragen voor fractieondersteuning. Zo ook Waterschap Limburg. De beschikbare bedragen worden niet ingezet. Waterschap Limburg kent geen procedure voor het verlenen van ambtelijke bijstand aan volksvertegenwoordigers. De meeste andere deelnemende waterschappen kennen deze procedure wel. Bij de deelnemende waterschappen wordt niet geregistreerd hoeveel ambtelijke bijstand aan volksvertegenwoordigers werkelijk plaatsvindt. Ook worden er geen budgetten aangevraagd voor extra of bijzondere vormen van ambtelijke bijstand.

Het functioneren van de informatievoorziening

De vragen hierover zijn door waterschappen verschillend geïnterpreteerd. Hierdoor kunnen er geen generieke uitspraken over de waterschappen worden gedaan. Waterschap Limburg registreert niet hoeveel mondelinge vragen worden gesteld. De gestelde schriftelijke vragen zijn terug te vinden op de website van het waterschap. Werkbezoeken worden bij waterschap Limburg niet door de Griffie georganiseerd maar door de inhoudelijk betrokken ambtenaar. De bij het onderzoek betrokken ambtenaren hebben aangegeven dat naar hun opvatting de volksvertegenwoordiging in enige mate wordt ondersteund bij de invulling van haar kaderstellende en controlerende rol.

De onderzoekers concluderen dat er sprake is van een paradox. De aandacht voor ondersteuning van de volksvertegenwoordiging neemt toe maar de toename van de ondersteuning blijft achter bij de sterk toegenomen eisen en verwachtingen. De "waan van de dag" eist meer en meer aandacht op. Als redenen hiervoor wordt genoemd het politieke discours, de versnippering in de volksvertegenwoordiging en de rol van social media.

Bevindingen uit het aanvullend onderzoek RKWL

De bevindingen uit het aanvullend onderzoek van de RKWL zijn gebaseerd op het normenkader, zoals opgenomen in

Bijlage 1

Het AB is, volgens de fractievoorzitters, over het algemeen tevreden over de ondersteuning die ze ontvangt. Het proces van de stukkenstroom, de beantwoording van gestelde vragen en de facilitaire ondersteuning werkt naar tevredenheid.

Tegelijkertijd is aangegeven dat het lastig is om de juiste informatie te krijgen. Het AB heeft aangegeven toe te zijn aan een volgende stap in de ondersteuning. Het AB ziet een begin van een ontwikkeling van passief volgend naar actief initiërend en kaderstellend.

Er is behoefte aan een grotere betrokkenheid in de fase van beleidsvoorbereiding. Documenten moeten meer eenduidig zijn in hun opbouw en passen bij de fase waarin de beleidsontwikkeling zich bevindt. Er is met name behoefte aan het versterken van de beeld- en oordeelsvormende fase van de besluitvorming. Dit kan bijvoorbeeld met werkwijzen op basis van scenario's of mogelijke alternatieven ter ondersteuning van de beeld- en oordeelsvorming. Om het DB te kunnen controleren is behoefte aan verifieerbare informatie, betere vaststelling van beleidsdoelen en monitoring van resultaten en effecten van beleid. Op dit

moment is sprake van een gebrek aan overzicht en inzicht in de belangrijkste beleidsvragen.

Er is behoefte aan permanente educatie, zowel wat betreft het dagelijks functioneren van het AB (hoe kun je I-babs optimaal inzetten; waar vind ik wetgeving en achtergrondinformatie daarbij), en aan meer strategisch inhoudelijke ondersteuning. Dit zou mogelijk vorm kunnen krijgen door het instellen van een volwaardige 'volwassen' ondersteuning (griffie), die zich specifiek op het AB richt. De RKWL concludeert dat het AB toe is aan een volgende stap in hun ondersteuning.

Conclusies en aanbevelingen

De RKWL heeft de conclusies en aanbevelingen gebaseerd op een aantal uitgangspunten voor ondersteuning van de volksvertegenwoordiging. Deze uitgangspunten (normenkader) vindt U in bijlage 1. Daarnaast heeft de RKWL besloten om een onderzoek op te starten naar de informatiepositie van het AB. In dit onderzoek zal de RKWL nader ingaan op de huidige en gewenste informatiepositie van het AB.

1. Huidige en gewenste ondersteuning

Het AB is over het algemeen tevreden over de ondersteuning die ze ontvangen. Tegelijkertijd ziet het AB een begin van een ontwikkeling van passief volgend naar actief initiërend en kaderstellend. Dit vraagt om aanpassing van de ondersteuning. De ondersteuning moet passen bij de rol en positie die het AB wenst in te nemen.

Aanbeveling:

- Bespreek in het AB hoe u de ingezette ontwikkeling van passief volgend naar actief initiërend en kaderstellend verder wilt vormgeven. Zorg daarna voor een bij de gekozen rol en positie passende ondersteuning en bestuursmodel.
- Overweeg de mogelijkheid om bestuursadviseurs in te zetten voor inhoudelijke advisering bij de door het DB geformuleerde AB-voorstellen.

2. De financiële ondersteuning van het AB

Het budget voor ondersteuning van het AB en de omvang van de bestuursondersteuning bij waterschap Limburg is opvallend laag. Er wordt terughoudend omgegaan met het beschikbaar stellen van bedragen voor fractieondersteuning. Er is geen procedure voor het verlenen van ambtelijke bijstand aan volksvertegenwoordigers. Ook worden er geen budgetten aangevraagd voor extra of bijzondere vormen van ambtelijke bijstand.

Aanbeveling:

Bespreek in het AB welke ondersteuning u nodig acht en laat de bijbehorende middelen in de begroting opnemen. Dit gaat o.a. over budgetten voor onderzoek, advies en communicatie, fractieondersteuning en ambtelijke bijstand.

3. Informatie en de rol van het AB

De informatie die het AB ontvangt is niet afgestemd op de rol die het AB heeft. De informatie aan het DB wordt ook gegeven aan het AB. De vraag om betere informatie wordt vertaald als een behoefte aan meer informatie.

Aanbeveling:

- Zorg ervoor dat u tijdig stukken ontvangt die passen bij de rol en positie die u nodig acht. Bestuursondersteuning kan hiervoor een discussiestuk voorbereiden.
- Bespreek in het AB wie en hoe u er voor zorg wil dragen dat het AB reflecteert op haar functioneren en de rol en positie die het AB wil innemen. Benut hierbij de kennis en werkwijze van andere waterschappen.

4. Informatie en overzicht

Het AB heeft onvoldoende zicht op welke beleidsdossiers wanneer gaan spelen. Hierdoor kan zij zich onvoldoende voorbereiden op haar volksvertegenwoordigende taak en tijdig contact onderhouden met haar achterban.

Aanbeveling:

Bespreek in het AB hoe u wilt werken in de verschillende fasen van beleidsontwikkeling en besluitvorming. Geef bestuursondersteuning de opdracht hiervoor een discussiestuk voor te bereiden.

- a. Neem met het DB en de organisatie door welke beleidsvragen voorliggen in de komende bestuursperiode. Spreek af welke rol het bestuur wil nemen op de voorliggende dossiers.
- b. Maak afspraken over de informatie die nodig is voor de beeldvorming, de oordeelsvorming en de besluitvorming. Bespreek bijvoorbeeld twee keer per jaar de bestuurlijke werkplanning van het DB met het AB.

5. Informatie, beleid en controle

Niet helder is op welk moment in het proces van een beleidsdossier het AB in het proces wordt betrokken en wat hun rol dan is.

Aanbeveling:

- a. Bepaal voor elk majeur project bij de start op welk moment en op welke manier het AB informatie ontvangt over visie, doelstellingen, (beoogde) partners, (beoogde) resultaten, mogelijke scenario's en voortgang van dossiers. Stel deze planning op gezette tijden in overleg bij.
- b. Laat elk majeur dossier voorzien van beoogde effecten en laat hierover rapporteren halverwege de bestuursperiode.

De rekenkamer voert momenteel een onderzoek uit naar de informatiepositie van het AB. De onderzoeksvraag die we daarin proberen te beantwoorden luidt: Wordt de informatiepositie van het AB voldoende geborgd om tijdig en volwaardig zijn kaderstellende en controlerende rol in te vullen en om de gewenste taakopvatting als volksvertegenwoordiger te kunnen waarmaken?

6. Inzicht in ondersteuningsmogelijkheden

Bij de verschillende fracties bestaat geen helder beeld welke ondersteuning er mogelijk is.

Aanbeveling:

- a. Bespreek de gewenste vormen van ondersteuning van het AB en laat een AB-voorstel uitwerken om dit in te voeren. Vraag het DB om dit samen met u voor te bereiden en reserveer de benodigde middelen hiervoor. Heldere afspraken aan het begin van een nieuwe periode geven een kader voor samenwerking. Regelmatig evalueren van het kader schept duidelijkheid over wat voor u het beste werkt.
- b. Bepaal welke behoeften fracties hebben wat betreft fractie-ondersteuning en stem de budgetten daarop af.

Samenvatting

De onderzoeksvragen beantwoorden wij als volgt

Wat is de staat van de financiële ondersteuning van het volksvertegenwoordigende orgaan?

Er is weinig aandacht voor specifieke ondersteuning van het AB. De aandacht voor ondersteuning van de volksvertegenwoordiging neemt toe maar de toename van de ondersteuning blijft achter bij de sterk toegenomen eisen en verwachtingen.

Sluit de bestaande ondersteuning van het AB WL aan op de behoefte die er onder de AB-leden leeft en welke verbetermogelijkheden zijn er?

De huidige ondersteuning aan het AB is vooral logistiek en facilitair. Hoewel het AB daarover tevreden is, blijkt dat er veel verbetermogelijkheden zijn. Deze liggen vooral in het verlengde van de rolinvulling en de informatiepositie van het AB, maar gaan ook over het verbeteren van de (financiële) mogelijkheden voor ondersteuning van AB-leden en fracties.

De aanbevelingen op een rijtje

1. Huidige en gewenste ondersteuning

Zorg voor een bij de gekozen rol en positie passende ondersteuning.

2. De financiële ondersteuning van het AB

Bespreek in het AB welke ondersteuning u nodig acht en laat de bijbehorende middelen in de begroting opnemen.

3. Informatie en de rol van het AB

Zorg ervoor dat u tijdig stukken ontvangt, die passen bij de rol en positie die u nodig acht.

4. Informatie en overzicht

Bespreek in het AB hoe u wilt werken in de verschillende fasen van beleidsontwikkeling en besluitvorming. Geef bestuursondersteuning de opdracht hiervoor een discussiestuk voorbereiden.

5. Informatie, beleid en controle

- a. Bepaal voor elk majeur project bij de start op welk moment en op welke manier u informatie wilt ontvangen. Stel een planning op en stel deze planning van tijd tot tijd bij.
- b. Laat elk majeur dossier voorzien van beoogde effecten en laat hierover rapporteren.

6. Inzicht in en organisatie van ondersteuning

- a. Laat een AB-voorstel uitwerken om de gewenste vorm van ondersteuning uit te werken en in te voeren.
- b. Bepaal welke behoeften fracties hebben wat betreft fractie-ondersteuning en stem de budgetten daarop af.

Rekenkamerbrief

Bestuurlijke reactie

Benchmark

Factsheet

Bijlagen

Opzet en proces

Bevindingen uit
benchmark

Bevindingen uit
aanvullend onderzoek

Conclusies &
aanbevelingen

Samenvatting

Verantwoording

Deze rekenkamerbrief is tot stand gekomen na analyse van de door PBLQ en ons verzamelde informatie en ontvangen documenten. PBLQ heeft ambtelijk wederhoor toegepast. De RKWL heeft het verslag van het gesprek met de fractievoorzitters aan hen voorgelegd. De fractievoorzitters hebben ingestemd met de schriftelijke weergave van het gesprek. Het DB is gevraagd om een bestuurlijk wederhoor.

Tot slot

We beschouwen het uitgevoerde-onderzoek als een mooie opmaat voor de nieuwe bestuursperiode. De resultaten van het onderzoek bieden de mogelijkheid aan het AB om de ondersteuning te organiseren, die nodig is om een goede start te kunnen maken.

We bieden u aan met u in gesprek te gaan over deze brief. Wij doen dat graag. Een sterke volksvertegenwoordiging is in ieders belang. Bel met Gineke Anninga op +31 652041291 als u vragen heeft. Mailen kan ook naar G.Anninga@waterschaplimburg.nl.

Namens de Rekenkamer van het Waterschap Limburg,

Margriet van Tulder

Voorzitter

Bestuurlijke reactie

Geachte leden van de Rekenkamer,

Onlangs ontvingen wij van u de Rekenkamerbrief over het DoeMee-onderzoek 2022 en uw aanvullend onderzoek. Allereerst willen wij onze waardering uitspreken voor de door u verrichte inspanningen en de resultaten van het onderzoek. Het onderwerp "ondersteuning van het AB" is actueel binnen ons Waterschap Limburg, gezien de spiegelsessies in 2022 van het vorige algemeen bestuur en gezien het feit dat ondersteuning van het AB ook een rol speelt in de formatiebesprekingen in het nieuwe AB.

Met interesse namen wij kennis van de bevindingen van de Rekenkamerbrief. Met genoegen reageren wij in algemene zin op de door u geformuleerde conclusies en aanbevelingen. De aanbevelingen zijn aan het AB om te bespreken en eventueel keuzes te maken en besluiten te nemen. Het dagelijks bestuur is graag bereid om deze besprekingen voor te bereiden en te faciliteren. Om als AB meer grip te krijgen op informatie kan in concrete zin bijvoorbeeld gedacht worden aan het doorontwikkelen van een termijnagenda of het maken van oplegnotities bij de AB-voorstellen. In een termijnagenda is zichtbaar welke onderwerpen er in het komende kalenderjaar voorgelegd zullen worden ter besluitvorming aan het AB. In een oplegnotitie kan duidelijk gemaakt worden wat de status van het voorstel is, in welke fase van de BOB-structuur het stuk zich bevindt en wat er van het AB verwacht wordt. Dit zijn een paar zaken waar wij aan denken ter invulling van de aanbevelingen en die we samen met het AB kunnen bespreken.

Wij willen aangeven dat, indien besloten wordt tot uitbreiding van de ondersteuning van het AB, dit gevolgen heeft. Niet alleen in financiële zin, maar ook voor de omvang en taken van het team bestuursondersteuning. Duidelijk is dat bestuursondersteuning in zijn huidige omvang niet ingericht is op meer wensen vanuit het AB.

U gaf aan dat u momenteel onderzoek doet naar de informatiepositie van het AB. Wij zijn zeer benieuwd naar de uitkomsten van dit onderzoek en denken en verwachten deze uitkomsten mee te kunnen nemen bij de uitwerking van de conclusies en aanbevelingen van het DoeMee-onderzoek.

Een goede ondersteuning van het algemeen bestuur is een gezamenlijke zoektocht van AB, DB en de organisatie. Het doel is immers om te zorgen voor een goed functionerend waterschap en een goede uitvoering van de watertaken. Dat kan alleen door hierin gezamenlijk op te trekken. De Rekenkamer heeft in dit proces voor een goede aanzet gezorgd.

Hoogachtend,

het dagelijks bestuur,

ir. E.J.M. Keulers MMO
secretaris-directeur

drs. ing. P.F.C.W. van der Broeck
dijkgraaf

Nawoord rekenkamer

De rekenkamer wil graag reageren met een nawoord op de bestuurlijke reactie van het Dagelijks bestuur.

De rekenkamer bedankt het DB voor zijn positieve reactie op het onderzoek en de toegezegde steun voor het uitvoeren van de aanbevelingen die u wenst over te nemen. De rekenkamer wil er wel op wijzen dat het DB de aanpak van de mogelijke verbeteringen in de toekomst legt. Het DB stelt voor om de uitkomsten van het zojuist gestarte onderzoek naar de informatiepositie van het AB af te wachten. Een substantieel deel van de aanbevelingen betreffen andere zaken dan uw informatiepositie.

Deze aanbevelingen kunnen ook nu al opgepakt worden. Wij adviseren u het DB te vragen het proces van deze 'gezamenlijke zoektocht van AB, DB en de organisatie' voor de vaststelling van de begroting 2024 in gang te zetten.

Roermond, 16 mei 2023

De voorzitter,

M.A.T.M. van Tulder

Over de ondersteuning van de volksvertegenwoordiging

De bevindingen uit het DoeMee-onderzoek 2022 in breder perspectief

Inleiding

1.1 Aanleiding en context

De Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVVR) stelt de leden elk jaar in de gelegenheid om deel te nemen aan een gezamenlijk onderzoek. Deze onderzoeken worden gangbaar aangeduid als een DoeMee-onderzoek. Het DoeMee-onderzoek van 2022 is ondersteund door PBLQ.

De NVRR heeft voor het DoeMee-onderzoek van 2022 de staat van de ondersteuning van de volksvertegenwoordiging in het decentraal bestuur als onderwerp gekozen. Vanuit maatschappelijk perspectief is dit thema van groot belang. De gemeenteraad, Provinciale Staten (PS) en het Algemeen Bestuur (AB) van een waterschap doen hun werk in een steeds complexere omgeving. De maatschappelijke uitdagingen, en daarmee de opgaven voor deze bestuursorganen, nemen sterk toe. Om de kaderstellende en controlerende rol goed te kunnen blijven vervullen, is een goede ondersteuning onontbeerlijk. De inventarisatie verschaft inzicht in de randvoorwaarden en uitgangspunten bij die ondersteuning.

1.2 Over het onderzoek

Leden van de NVRR zijn rekenkamers van gemeenten, provincies en waterschappen. Voor de jaargang 2022 hebben 60 rekenkamers zich aangemeld voor deelname. Verschillende rekenkamers zijn actief in meer dan één gemeente of provincie.

Enkele belangrijke begrippen en uitgangspunten

Als wij in deze rapportage spreken over deelnemers, bedoelen wij daarmee de 60 aan het DoeMeeonderzoek deelnemende rekenkamers en rekenkamercommissies. Gemakshalve gebruiken we in het vervolg van dit onderzoek louter de term rekenkamers.

In het onderzoek is bruikbare informatie¹ verstrekt door:

- 70 gemeenten
- 6 provincies
- 6 waterschappen

Gemeenten kennen een gemeenteraad, in de provincies zijn er Provinciale Staten en waterschappen hebben een Algemeen Bestuur. De in dit rapport gehanteerde verzamelterm voor deze bestuursorganen is volksvertegenwoordiging.

De kern van een DoeMee-onderzoek bestaat uit een vaak overwegend kwantitatieve inventarisatie van relevant geachte kerngegevens van de deelnemende overheden. In deze jaargang betreft dat gegevens over de griffie, over de rekenkamer en over het benutten van specifieke instrumenten voor de volksvertegenwoordiging, zoals het stellen van vragen of het doen van onderzoek. Tevens is aandacht besteed aan de informatievoorziening ten behoeve van de volksvertegenwoordiging. De voorbereidingen voor het onderzoek zijn gestart vlak voor de zomer van 2022. De vragenlijst is eind augustus aan de deelnemers verzonden. Het was vervolgens aan de rekenkamers zelf om 'hun' overheden te betrekken bij het verstrekken van de gegevens. Deze inventarisatie van relevante gegevens is voor het merendeel van de deelnemers medio oktober afgerond. Bij een klein aantal overheden heeft dit tot in november geduurd.

De opbrengsten van deze inventarisatie zijn opgenomen in zogenaamde factsheets. Aan elke deelnemende overheid is een op maat opgestelde factsheet verstrekt. In die factsheet zijn de antwoorden van deze overheid weergegeven, die vervolgens vergeleken worden met het gemiddelde van alle overheden. Dat heeft plaatsgevonden op het niveau van gemeenten, provincies en waterschappen afzonderlijk. Bij de factsheets van de deelnemende gemeenten zijn de bevindingen ook vergeleken met het gemiddelde van specifieke gemeentegrootteklassen. De bevindingen van de provincies zijn tevens vergeleken met die van de gemeenten met meer dan 100.000 inwoners.

Om een generieke inventarisatie en vergelijking mogelijk te maken, is overwegend gebruik gemaakt van betrekkelijk algemeen omschreven begrippen en categorieën. Dit doet onvoldoende recht aan zowel de inhoudelijke variatie in die categorieën als specifieke omstandigheden bij de deelnemende overheden. De beschikbare informatie sloot niet altijd aan op de manier waarop de informatie ten behoeve van de inventarisatie verstrekt moest worden. Hierdoor ontstaan geregeld marges in de verstrekte informatie. De medewerkers van PBLQ hebben met vrijwel² alle personen die (het meest) verantwoordelijk waren voor de verstrekte informatie een kort verdiepend gesprek gevoerd. Deze gesprekken, die hebben plaatsgevonden vanaf eind oktober tot medio november, hebben bijgedragen aan inzicht in die informatie waar mogelijk marges of ruis zijn opgetreden. In de gesprekken is tevens ingegaan op achtergronden bij de verstrekte informatie en de daaraan ten grondslag liggende overwegingen. Deze inzichten zijn benut om de opbrengsten beter in hun context te kunnen plaatsen en van nadere duiding te kunnen voorzien. Daarnaast heeft PBLQ enkele aanvullende analyses verricht, die tot een beter inzicht in de bevindingen leiden.

¹ In aanvang waren er meer deelnemende overheden, maar een klein aantal is er niet in geslaagd bruikbare informatie te verstrekken.

² Om sterk uiteenlopende redenen heeft met een klein aantal vertegenwoordigers van de deelnemende overheden geen verdiepend gesprek plaatsgevonden.

1.3 Over deze rapportage

In de navolgende hoofdstukken wordt ingegaan op de kwaliteit van de verkregen informatie. Tevens wordt er richting gegeven aan de interpretatie van de inzichten. In de bijlage zijn bovendien enkele verwijzingen naar relevante publicaties opgenomen die eveneens een bijdrage kunnen leveren aan een interpretatie van de bevindingen. Het is belangrijk om te benadrukken dat het uiteindelijk aan elke rekenkamer zelf is om te bepalen op welke wijze gerapporteerd wordt aan hun volksvertegenwoordiging. De factsheet en deze rapportage zijn hieraan louter ondersteunend.

Zowel deze verdiepende rapportage als de factsheets bevatten onderscheiden naar specifieke groepen gemeenten, onderverdeeld naar grootteklasse. In bijlage 2 is opgenomen van welke waterschappen, provincies en gemeenten informatie is verkregen. Daarbij zijn de deelnemende gemeenten ook gerangschikt naar grootteklasse. Daaruit is ook af te leiden op hoeveel deelnemers de verkregen informatie is gebaseerd.

Sommige overheden konden niet bij elke vraag de verlangde informatie verstrekken. Voor zinvolle berekeningen en vergelijkingen is als uitgangspunt gehanteerd dat tenminste drie overheden relevante informatie moeten hebben verstrekt.

Over Rotterdam in deze inventarisatie

Rotterdam is één van de deelnemende overheden. Deze gemeente telt twee tot wel vijf keer meer inwoners dan elke andere gemeente in de

categorie van de deelnemende 100.000+-gemeenten. In het verleden zijn binnen Rotterdam enkele beslissingen genomen waardoor de ondersteuning van de volksvertegenwoordiging een extra impuls heeft gekregen.³ De gegevens van Rotterdam hebben daarmee bij enkele vragen een onevenredig grote invloed op de vastgestelde gemiddelden bij de budgetten, bestedingen en omvang van de griffie. Dat geldt ook voor de rekenkamerfunctie en voor de fractie-ondersteuning. In goed overleg met de rekenkamer van deze gemeente is daarom besloten om Rotterdam buiten de berekening van de gemiddelden van de 100.000+-gemeenten te laten voor de griffie, rekenkamer en fractie-ondersteuning. Bij de overige vragen zijn de antwoorden van Rotterdam wél meegenomen in de berekeningen

In de navolgende hoofdstukken wordt steeds een categorie uit de gehanteerde inventarisatie behandeld. Respectievelijk zijn dat:

- De budgetten en omvang van de griffie (hoofdstuk 2);
- De budgetten van de rekenkamer (hoofdstuk 3);
- De omvang van de fractieondersteuning (hoofdstuk 4);
- Het functioneren van instrumenten ten behoeve van de volksvertegenwoordiging, zoals het stellen van vragen, het doen van onderzoek, het verkrijgen van ambtelijke bijstand, informatiebijeenkomsten en werkbezoeken en het functioneren van de informatievoorziening (hoofdstuk 5).

In hoofdstuk 6 wordt, met gebruikmaking van de reacties op algemene vragen in de inventarisatie, gereflecteerd op enkele van de geconstateerde ontwikkelingen en inzichten.

³Toen de deelgemeenten werden opgeheven zijn de budgetten die op dat niveau bestonden ter ondersteuning van de deelraden toegevoegd aan de budgetten op centraal niveau

2. Over de griffie

2.1 Inleiding

De griffie is één van de meest essentiële instanties voor de ondersteuning van de volksvertegenwoordiging. Over de mogelijkheden en randvoorwaarden van de griffies om de volksvertegenwoordiging te ondersteunen zijn daarom relatief veel vragen gesteld. Tegelijkertijd zorgt de noodzakelijke aandacht voor de griffie direct voor een inhoudelijke uitdaging in het onderzoek. De griffie is ontstaan bij de dualisering van gemeentelijk en provinciaal bestuur, respectievelijk in 2002 en 2003. Bij de waterschappen is geen sprake van gedualiseerd bestuur. De ondersteuning van zowel het Dagelijks als het Algemeen Bestuur gebeurt vanuit dezelfde afdeling van de organisatie.

Over 'de griffie' bij de waterschappen

Bij de waterschappen is geen sprake van dualisering van het bestuur, en is evenmin sprake van een griffie. Daarmee konden geen vragen worden gesteld over 'de griffie bij de waterschappen'. Tegelijkertijd is evident dat het Algemeen Bestuur bij de waterschappen moet kunnen rekenen op ondersteuning. Er zullen medewerkers van waterschappen zijn die de vergaderingen van het Algemeen Bestuur voorbereiden, de agenda opstellen, de relevante stukken verzamelen, annoteren en verspreiden, die de verslagen opstellen van de vergaderingen van het Algemeen Bestuur en die opvolging van besluiten bewaken. Leden van het Algemeen Bestuur zullen voor zowel inhoudelijke als praktische zaken in hun functioneren te rade moeten kunnen gaan bij medewerkers van het waterschap. Voorafgaand aan de verspreiding van de vragenlijst onder de

waterschappen is met de rekenkamers van dit bestuur van gedachten gewisseld over de mogelijkheden om op een goede manier met deze uitdaging om te gaan. Uiteindelijk is besloten om aan de waterschappen te verzoeken om de beschikbare informatie zoveel als mogelijk gespecificeerd naar de ondersteuning van het Algemeen Bestuur te verstrekken; 'alsof er sprake is van een griffie'.

Uiteindelijk heeft dit bij slechts een beperkt aantal waterschappen geleid tot betrouwbare informatie. Zowel in de factsheet als in deze rapportage worden wel bevindingen over 'de waterschappen' gerapporteerd, maar daarbij geldt de uitdrukkelijke nuance dat de kwaliteit van deze informatie beperkt is, of in ieder geval gebaseerd is op een beperkt aantal deelnemende waterschappen. Mede met gebruikmaking van de inzichten die in verdiepende gesprekken met medewerkers van de waterschappen zijn opgedaan, is duidelijk dat het niet altijd mogelijk is om een onderscheid te maken tussen de ondersteuning van het Algemeen Bestuur van de Waterschappen en de ondersteuning van het Dagelijks Bestuur. Binnen menig waterschap wordt tegelijkertijd wel degelijk een discussie gevoerd over de positie en de ondersteuning van het Algemeen Bestuur. Uit deze analyse blijkt dat bij het merendeel van de waterschappen goede informatie over de ondersteuning van het Algemeen Bestuur ontbreekt. Daarmee is een voor de hand liggende aanbeveling om hier beter inzicht in te verwerven.

2.2 Budgetten

Een nadere verkenning van het functioneren van de griffie is begonnen met de vraag naar het beschikbare budget. Op het eerste gezicht lijkt dat een vraag naar informatie die eenvoudig beschikbaar zou moeten zijn. Inderdaad kunnen vrijwel alle deelnemende overheden opgave doen van bedragen, maar dat maakt deze bedragen niet zonder meer onderling goed vergelijkbaar. Er zijn tussen overheden verschillen in de opbouw van het bedrag dat wordt begroot (en besteed) aan de griffie. Soms beperken de gerapporteerde bedragen zich louter tot de salarislasten. Bij verschillende griffies maken opleidingskosten en kosten voor deelname aan congressen deel uit van de begroting. Bij andere overheden worden dergelijke kosten begroot en bekostigd vanuit generieke, organisatiebrede opleidingsbudgetten, die niet herleidbaar zijn tot specifieke organisatieonderdelen, zoals tot de griffie.

Overheden gaan wisselend om met de manier waarop 'overhead', zoals huisvestingslasten en de kosten voor (ICT- en HRM-)ondersteuning worden doorberekend aan de verschillende onderdelen van hun organisatie. Bij verschillende overheden worden eventuele kosten voor externe inhuur voor de griffie ook ten laste gebracht van het budget van de griffie⁴, bij andere overheden wordt externe inhuur bekostigd uit een daarvoor beschikbaar generiek budget. In een aanvullende vraag is een specificatie gevraagd welke posten onderdeel uitmaken van de begrote kosten voor de griffie. Deze informatie is kwalitatief van aard. Daarmee is het niet mogelijk geweest om te komen tot een voor alle griffies op identieke wijze samengesteld bedrag. Bij vergelijking van het budget van individuele overheden met het gemiddelde past daarmee de nadrukkelijke kanttekening dat geen sprake is van een zuivere vergelijking.

Aangenomen dat in alle jaren de bedragen bij elke afzonderlijke overheid op dezelfde wijze zijn opgebouwd, verschaffen de vastgestelde trends wel een betrouwbaar beeld. De trends zijn weergegeven in de factsheet. Uit die overzichten blijkt dat bij zowel bij provincies als gemeenten er over de periode 2018-2022 in het algemeen sprake is van stijgend budget voor de griffie. Toch past ook daar een nuancering. In verschillende gemeenten en provincies worden voorheen specifieke budgetten waarvan ook de ervaring is dat die lang niet altijd besteed worden (zoals communicatie, onderzoek, opleiding) ondergebracht in het algemene budget voor de griffie. Daarmee stijgt niet zozeer in het algemeen het beschikbare budget voor de griffie, maar krijgt de griffie vooral meer armslag om zelf keuzes voor de besteding van het budget te maken. Soms wordt er al rekening mee gehouden dat er geschoven kan worden met projectgeld, waardoor griffiers niet de behoefte voelen om aan te dringen op structurele verhoging van het budget.

De trend is ook inzichtelijk te maken aan de hand van het voor griffies begrote budget per inwoner van de desbetreffende overheid.⁵ Het resultaat is weergegeven in tabel 1.

⁴ In een enkel geval kan het daarom gebeuren dat er in een jaar meer geld door de griffie wordt besteed dan er oorspronkelijk is begroot.

⁵ In deze berekening, en alle in dit rapport navolgende vergelijkbare berekeningen is aan elke overheid eenzelfde gewicht toegekend. Mede gezien het ontbreken van griffies bij waterschappen hebben niet alle deelnemende waterschappen in elk jaar de verlangde informatie kunnen verstrekken.

Tabel 1 Gemiddeld budget van de griffie per inwoner

	2018	2019	2020	2021	2022
Waterschappen	€ 0,18	€ 0,22	€ 0,23	€ 0,23	€ 0,26
Provincies	€ 0,61	€ 0,63	€ 0,72	€ 0,76	€ 0,76
Gemeenten	€ 7,93	€ 9,51	€ 9,59	€ 9,94	€ 10,69
Meer dan 100.000 inwoners	€ 4,69	€ 5,11	€ 5,25	€ 5,55	€ 6,01
50.000 – 100.000 inwoners	€ 5,82	€ 6,24	€ 6,33	€ 6,55	€ 6,86
30.000 – 50.000 inwoners	€ 6,46	€ 6,85	€ 6,89	€ 7,50	€ 8,00
Minder dan 30.000 inwoners	€ 11,63	€ 14,75	€ 14,77	€ 14,80	€ 16,03

Er kan betoogd worden dat de belasting van een griffie niet zozeer bepaald wordt door het aantal inwoners van de overheid in kwestie, maar veeleer door het aantal volksvertegenwoordigers dat een griffie geacht wordt te ondersteunen. In tabel 2 is dat verband inzichtelijk gemaakt.

Tabel 2 Gemiddeld budget griffie per volksvertegenwoordiger

	2018	2019	2020	2021	2022
Waterschappen	€ 6.492	€ 8.054	€ 8.467	€ 8.371	€ 9.463
Provincies	€ 17.807	€ 18.548	€ 19.222	€ 20.400	€ 20.442
Gemeenten	€ 11.291	€ 12.310	€ 12.473	€ 13.252	€ 13.982
Meer dan 100.000 inwoners	€ 20.462	€ 22.915	€ 24.156	€ 25.842	€ 27.865
50.000 – 100.000 inwoners	€ 12.150	€ 12.964	€ 13.042	€ 13.483	€ 14.092
30.000 – 50.000 inwoners	€ 9.648	€ 10.321	€ 10.364	€ 11.266	€ 11.974
Minder dan 30.000 inwoners	€ 9.169	€ 10.631	€ 10.676	€ 11.352	€ 11.810

Begrote bedragen worden niet altijd besteed. Er is daarom ook navraag gedaan naar de jaarlijkse besteding van de beschikbare bedragen. Onderstaande tabel 3 maakt duidelijk dat de begrote bedragen over het algemeen volledig worden besteed. In een enkel geval wordt er op jaarbasis zelfs meer uitgegeven dan begroot. Een en ander kan te maken maken met de inzet van (tijdelijk) extra personeel. Ook komt het voor dat gedurende een jaar een griffie al toestemming krijgt van de volksvertegenwoordiging om meer geld te besteden, anticiperend op een structurele verhoging van het beschikbare budget.

Tabel 3 Verhouding begroot en besteed bedrag griffie

(100% = begroot bedrag in een jaar)

	2018	2019	2020	2021
Waterschappen	100	100	95	97
Provincies	102	108	96	96
Gemeenten	99	100	101	100
Meer dan 100.000 inwoners	95	91	94	99
50.000 – 100.000 inwoners	97	98	99	99
30.000 – 50.000 inwoners	98	97	102	100
Minder dan 30.000 inwoners	103	106	102	100

In het kader van beschikbare budgetten is geïnformeerd naar specifieke posten, zoals een budget voor opleidingen van het griffiepersoneel en een budget voor communicatie. Als gezegd zijn er overheden waar een generiek, organisatiebreed budget bestaat voor de opleiding van de eigen medewerkers. Dergelijke kosten worden daarom lang niet altijd apart voor de griffie begroot. De griffiemedewerkers kunnen dan toch opleidingen volgen.

Bij communicatie komt naar voren dat veel griffies geen bedragen begroten voor communicatie. Wel bestaat er de vaak impliciete, maar geregeld ook expliciete, afspraak dat de griffie in voorkomende gevallen een beroep kan doen op ondersteuning vanuit de afdeling communicatie. Anders gezegd, ook zonder dat er bedragen worden begroot, kunnen veel griffies rekenen op beschikbare capaciteit voor communicatie. Geregeld noemen griffiers dat ze voor andere specifieke expertise (HRM, juridisch advies) eveneens een beroep kunnen doen op de organisatie.

Naast opleidingen voor het eigen personeel kan de griffie ook een budget beheren voor trainingen en opleidingen van de volksvertegenwoordigers. Door verschillende griffiers wordt geconstateerd

dat de opleidingsbehoefte onder volksvertegenwoordigers toeneemt, mede vanwege het feit dat er meer relatief onervaren volksvertegenwoordigers aantreden. Er zijn ook meer volksvertegenwoordigers die geen gebruik kunnen maken van een landelijke partijorganisatie met eigen opleidingsfaciliteiten. Toch is deze groeiende behoefte niet direct zichtbaar omdat veel opleidingen 'om niet' door specialisten vanuit de organisatie van de betrokken overheid, waaronder de griffie zelf, worden verzorgd.

Bij griffier wordt met enige regelmaat ook een budget begroot voor zelfstandig onderzoek door de volksvertegenwoordiging, los van de rekenkamer. Desgevraagd geven verschillende griffiers aan dat dergelijke budgetten vooral worden ingezet om integriteitsonderzoeken te doen.

2.3 Personele samenstelling

In het onderzoek is ook navraag gedaan naar de omvang van de griffie. Het algemene beeld is als volgt:

De beschikbare formatie wordt vrijwel altijd geheel benut, en in sommige gevallen zelfs meer dan oorspronkelijk geraamd, zo blijkt in de volgende tabel.

Voor het actuele jaar is tevens verzocht om die omvang te specificeren naar verschillende functies binnen de griffie. Naast de bij provincies en gemeenten (wettelijk verplichte) griffier kunnen dat zogeheten commissiegriffiers zijn, raads- of provinciale staten-adviseurs, communicatiemedewerkers en secretariële ondersteuning. De praktijk bleek wat dit betreft veelzijdiger dan in de vragenlijst was voorzien. In menig aanvullend gesprek is gesproken over de definitie van de verschillende functies.

Aansluitend ging de discussie over de vraag

Tabel 4 Begrote formatie griffie in FTE

	2018	2019	2020	2021	2022
Waterschappen ⁶	2	2,2	2,3	2,3	2,6
Provincies	9	8,9	9,2	10	10,2
Gemeenten	3,1	3,3	3,4	3,5	3,8
Meer dan 100.000 inwoners	8,7	9	9,4	10,1	11
50.000 – 100.000 inwoners	3,7	4	4,1	4,1	4,2
30.000 – 50.000 inwoners	2,6	2,6	2,8	2,9	3,1
Minder dan 30.000 inwoners	1,8	1,9	2	2	2,2

Tabel 5 Begrote formatie griffie in FTE

(100% = begrote formatie in een jaar)

	2018	2019	2020	2021
Waterschappen	100	93	96	96
Provincies	91	97	103	98
Gemeenten	99	98	100	99
Meer dan 100.000 inwoners	97	99	103	95
50.000 – 100.000 inwoners	97	100	101	100
30.000 – 50.000 inwoners	99	100	99	98
Minder dan 30.000 inwoners	100	94	100	99

⁶Deze gegevens zijn gebaseerd op de opgave door slechts 4 waterschappen. Elk van deze waterschappen heeft benadrukt dat hun opgave is gebaseerd op een schatting.

of de personele samenstelling van die griffie in kwestie dan wel goed in de verschillende categorieën paste. Voor die functies zijn echter geen concrete, algemeen gedeelde omschrijvingen bekend, zodat een goede specificatie niet mogelijk is. Een enkele keer is aangegeven dat sommige termen (zoals commissiegriffier) bij menige griffie in ongebruik is geraakt, terwijl er nieuwe categorieën zijn ontstaan. Zo noemen verschillende griffies dat zij onlangs een informatiemedewerker hebben aangesteld of dat overwogen. In lijn met eerdere constatering rond communicatie vanuit de griffie, kan worden vastgesteld dat het ontbreken van een communicatiemedewerker binnen de griffie niet automatisch betekent dat er geen sprake is van professioneel ondersteunde communicatie vanuit de griffie. Menige griffie is in de gelegenheid om een communicatiemedewerker 'in te lenen' vanuit de communicatie-afdeling van de betrokken overheid.

Uiteindelijk is het aldus ontstane beeld dusdanig veelzijdig dat een generieke vergelijking op functies binnen de griffie geen toegevoegde waarde heeft.

2.4 Opvattingen over de griffie

In de vragenlijst is het blok over de griffie afgesloten met de algemeen geformuleerde vraag of de budgetten waar de griffie over beschikt naar mening van de invuller voldoende zijn om de ambities met betrekking tot de ondersteuning van de volksvertegenwoordiging waar te maken. In het algemeen is de beantwoording van deze vraag als volgt:

Tabel 6 Opvatting over budget griffie

	Ruim voldoende	Voldoende	Te weinig	Veel te weinig
Waterschappen	0%	100%	0%	0%
Provincies	0%	67%	33%	0%
Gemeenten	3%	62%	31%	4%
Meer dan 100.000 inwoners	0%	50%	38%	13%
50.000 – 100.000 inwoners	0%	64%	36%	0%
30.000 – 50.000 inwoners	5%	71%	19%	5%
Minder dan 30.000 inwoners	4%	56%	36%	4%

Bij alle overheden is er sprake van een 'gematigde tevredenheid' over de voor de griffie beschikbare budgetten. In de aanvullende gesprekken is herhaaldelijk benadrukt dat er een grote druk op de griffie wordt gevoeld om op vele vlakken ondersteuning te verschaffen aan de volksvertegenwoordiging. Deze druk komt onder meer voort uit het inzicht dat de taken en verantwoordelijkheden van de volksvertegenwoordiging in de afgelopen jaren sterk zijn toegenomen, en dat in de toekomst zullen blijven doen. De toegenomen budgetten voor de griffie zijn daar een gevolg van. Veel griffies ervaren dat de stijging in beschikbaar budget lang geen gelijke tred houdt met de stijgende verwachtingen ten aanzien van de griffie. Anders gezegd, de vastgestelde stijging in budgetten betekent niet automatisch dat de griffies beter aan de verwachtingen kunnen voldoen. In veel van de gesprekken (ongeacht overheid of gemeentegrootte) is gerefereerd aan

de ervaren noodzaak om de griffie te professionaliseren. Verschillende griffiers werken al enige tijd met griffie(jaar)plannen, waarover zij afspraken maken met ofwel de werkgeverscommissie of het presidium. Zo'n jaarplan biedt aan de voorkant mogelijkheden om met de vertegenwoordiging van de raad of Provinciale Staten afspraken te maken over de inzet van de beschikbare capaciteit. Het plan dient vervolgens als sturingsinstrument en kan eveneens als uitgangspunt voor een evaluatie dienen. Om zo'n plan goed te kunnen gebruiken als sturingsinstrument, zorgen veel griffiers voor actueel inzicht in de inzet van middelen en in de geleverde prestaties. Deze griffies waren in de context van de inventarisatie daarom vaak goed in staat om de verlangde informatie op gedetailleerd niveau te verstrekken.

Tegelijkertijd is in de verdiepende gesprekken herhaaldelijk genoemd dat de armslag van de griffie voor een belangrijk deel wordt bepaald door de ambities van de volksvertegenwoordiging en door de bereidheid om die ambities in beschikbaar budget waar te kunnen maken. Verschillende griffiers benadrukken dat het essentieel is om daarover het gesprek met hun volksvertegenwoordiging aan te gaan.

De inventarisatie heeft betrekking op de periode 2018 tot 2022. Dit begin- en eindjaar waren voor gemeenten beide verkiezingsjaren. Verkiezingsjaren zijn anders dan andere jaren. Geregeld worden in die jaren incidenteel de budgetten verhoogd, zowel bedoeld voor intensievere communicatie (opkomstbevordering) als voor het inwerkprogramma van de nieuwe raad. Bij de provincies en waterschappen trad dat effect logischerwijs alleen in 2019 op.

3. De rekenkamer

Alle deelnemers aan het DoeMee-onderzoek 2022 hebben gemeenschappelijk dat er sprake is van een actieve rekenkamer, met budget en ambitie. In het kader van de inventarisatie zijn enkele kerngegevens van de deelnemende rekenkamers, gespecificeerd naar deelnemende overheid, geïnventariseerd. Over het functioneren van de rekenkamerfunctie zijn niet veel gedetailleerde vragen gesteld. Er wordt vanuit het DoeMee-onderzoek gerapporteerd aan de deelnemende rekenkamers die zelf – veel beter dan uit een generieke inventarisatie kan blijken – weet hebben van hun eigen functioneren. De geïnventariseerde gegevens zijn daarmee vooral bedoeld om inzicht te verschaffen in enkele algemene uitgangspunten en trends, zodat de deelnemende rekenkamers hun relatieve positie kunnen bepalen.

Ook al is de inventarisatie beperkt gebleven tot enkele generieke gegevens, dan nog zijn er wat de vergelijking betreft tekortkomingen. In veel gemeenten, provincies en waterschappen wordt verschillend omgegaan met de wijze waarop de ambtelijke ondersteuning van de rekenkamer plaatsvindt. In sommige gemeenten en waterschappen is er geen sprake van ambtelijke ondersteuning, in verschillende gemeenten wordt ambtelijke ondersteuning vanuit de griffie verleend zonder dat deze wordt doorberekend aan de rekenkamer, andere rekenkamers kennen een zelfstandige ondersteuning die vanuit het budget van de rekenkamer wordt bekostigd. Weliswaar is in de inventarisatie navraag gedaan naar deze verschillende varianten, maar dan nog is het niet mogelijk om al die varianten goed te verwerken in de bepaling van de gemiddelde budgetten.

Rekenkamers die verschillende gemeenten of provincies bedienen

specificeren niet altijd welk deel van hun budget of bestedingen toegerekend kan worden aan de afzonderlijke overheden.

Met al deze slagen om de arm kan het gemiddelde budget van de rekenkamer per inwoner van de overheid in kwestie worden bepaald. Het resultaat is weergegeven in tabel 7.

Voor gemeenten wordt soms wel de vuistregel gehanteerd dat een budget van € 1,33 per inwoner gewenst is.⁷ Voor de deelnemende gemeenten komt in het algemeen het vastgestelde budget daar dicht bij in de buurt. De begroting van rekenkamers in gemeenten met minder dan 30.000 inwoners ligt zelfs boven dit richtgetal.

Ook nu is relevant of de rekenkamers jaarlijks hun budget ook daadwerkelijk besteden. In tabel 8 zijn de resultaten van deze berekening weergegeven.

Tabel 7 Budget rekenkamer (per inwoner)

	2018	2019	2020	2021	2022
Waterschappen	€ 0,06	€ 0,07	€ 0,06	€ 0,07	€ 0,08
Provincies	€ 0,29	€ 0,29	€ 0,30	€ 0,31	€ 0,32
Gemeenten	€ 1,03	€ 1,10	€ 1,15	€ 1,23	€ 1,25
Meer dan 100.000 inwoners	€ 1,13	€ 1,13	€ 1,20	€ 1,24	€ 1,25
50.000 – 100.000 inwoners	€ 0,89	€ 0,92	€ 0,98	€ 0,97	€ 0,98
30.000 – 50.000 inwoners	€ 0,79	€ 0,78	€ 0,83	€ 0,92	€ 0,97
Minder dan 30.000 inwoners	€ 1,34	€ 1,50	€ 1,52	€ 1,61	€ 1,64

Tabel 8 Verhouding begroot en daadwerkelijk besteed budget rekenkamer

(100% = begroot budget in een jaar)

	2018	2019	2020	2021
Waterschappen	43	64	62	89
Provincies	97	95	95	97
Gemeenten	74	84	83	82
Meer dan 100.000 inwoners	79	89	93	89
50.000 – 100.000 inwoners	76	78	79	81
30.000 – 50.000 inwoners	68	83	80	87
Minder dan 30.000 inwoners	76	88	85	77

⁷ Dit bedrag is ontleend aan door Berenschot in 2020 opgestelde 'Inspiratiekaders effectieve invulling lokale rekenkamer'

Voor Waterschappen is de rekenkamer vooralsnog niet verplicht. De deelnemende waterschappen hebben gemeenschappelijk dat daar wel een rekenkamer actief is. Het gegeven dat zij niet altijd de beschikbare budgetten aanwenden, kan er mee te maken hebben dat zij moeite hebben om goede invulling te geven aan hun rol en functie. De provinciale rekenkamers benutten jaarlijks vrijwel geheel hun budget. Dat geldt ook voor de rekenkamers in de grotere gemeenten, maar in de klassen daaronder valt op dat menige rekenkamer niet het jaarlijks beschikbare budget volledig weet in te zetten.

4. Fractieondersteuning

Het thema fractieondersteuning is in verschillende opzichten interessant. Om te beginnen bleek het aantal varianten in de inrichting van de fractieondersteuning in de praktijk groter dan vooraf was verondersteld. Daardoor komen sommige van die varianten niet goed tot hun recht in de inventarisatie. Zo was een onvoorziene variant dat bij sommige overheden zogenaamde fractievolgers of commissieleden geacht worden om fractieondersteunende werkzaamheden te verrichten. Hun vergoeding voor die activiteiten bestaat uit de bedragen die zij ontvangen voor

hun aanwezigheid bij commissievergaderingen.

Naast de veelzijdigheid bij de inrichting van de fractieondersteuning is de grote spreiding in beschikbare budgetten uiterst opmerkelijk. Bij sommige overheden is er niet tot nauwelijks sprake van een budget voor fractieondersteuning, bij andere is er sprake van zeer aanzienlijke bedragen. Dat laatste is bijvoorbeeld het geval bij alle deelnemende provincies. In verschillende (grote) gemeenten en in het merendeel van de deelnemende provincies is de ambitie dat elke fractie een betaalde medewerker zou moeten kunnen aanstellen. In de praktijk blijkt echter dat niet elke fractie, hoewel het budget daarvoor beschikbaar is, van die mogelijkheid gebruik maakt.

Tabel 9 Budget fractieondersteuning (per inwoner)

	2018	2019	2020	2021	2022
Waterschappen	€ 0,01	€ 0,01	€ 0,01	€ 0,01	€ 0,01
Provincies	€ 0,35	€ 0,37	€ 0,37	€ 0,40	€ 0,41
Gemeenten	€ 0,54	€ 0,64	€ 0,64	€ 0,63	€ 0,65
Meer dan 100.000 inwoners	€ 1,00	€ 1,05	€ 1,19	€ 1,14	€ 1,26
50.000 – 100.000 inwoners	€ 0,50	€ 0,56	€ 0,56	€ 0,57	€ 0,59
30.000 – 50.000 inwoners	€ 0,44	€ 0,45	€ 0,45	€ 0,47	€ 0,47
Minder dan 30.000 inwoners	€ 0,52	€ 0,73	€ 0,69	€ 0,67	€ 0,67

Naast de relatie met inwoneraantallen kan ook een gemiddeld bedrag voor fractieondersteuning per volksvertegenwoordiger worden bepaald. Dit is weergegeven in tabel 10. Overigens geldt dat bij een groot deel van de deelnemende overheden elke fractie een vaste vergoeding ontvangt, aangevuld met een bedrag per fractielid.

Tabel 10 Budget fractieondersteuning (per volksvertegenwoordiger)

	2018	2019	2020	2021	2022
Waterschappen	€ 254	€ 348	€ 463	€ 452	€ 472
Provincies	€ 9.833	€ 10.532	€ 10.656	€ 11.804	€ 12.078
Gemeenten	€ 1.174	€ 1.256	€ 1.347	€ 1.325	€ 1.399
Meer dan 100.000 inwoners	€ 5.194	€ 5.435	€ 6.474	€ 6.324	€ 6.864
50.000 – 100.000 inwoners	€ 1.070	€ 1.189	€ 1.193	€ 1.209	€ 1.251
30.000 – 50.000 inwoners	€ 664	€ 679	€ 679	€ 703	€ 701
Minder dan 30.000 inwoners	€ 415	€ 519	€ 490	€ 478	€ 472

Tabel 11 Verhouding begrote en bestede bedragen fractieondersteuning*(100% = begroot bedrag fractieondersteuning)*

	2018	2019	2020	2021
Waterschappen	87	43	46	39
Provincies	103	90	100	99
Gemeenten	68	72	71	70
Meer dan 100.000 inwoners	90	89	88	99
50.000 – 100.000 inwoners	68	72	68	63
30.000 – 50.000 inwoners	59	68	65	62
Minder dan 30.000 inwoners	67	69	71	73

Opmerkelijk zijn de hoge bedragen bij de deelnemende provincies; bedragen die gemiddeld hoger zijn dan in alle andere categorieën.⁸

De trend is over het algemeen stijgend. Alleen in de kleinere gemeenten is dat niet tot nauwelijks het geval. In verschillende gesprekken is naar voren gekomen dat het in kleine gemeenten om dusdanig kleine bedragen zou gaan, dat er weinig van wordt verwacht. Om die reden wordt er geregeld in het geheel vanaf gezien.

Veel griffiers geven aan ambities te hebben met fractieondersteuning, maar moeten constateren dat hun volksvertegenwoordiging zelf weinig geneigd is om daarin mee te gaan. Als er al sprake is van budgetten voor fractieondersteuning, dan noemen veel griffiers dat afzonderlijke fracties daar zeer verschillend mee omgaan. Een en ander leidt er toe dat lang niet alle begrote bedragen daadwerkelijk worden besteed, zoals blijkt uit tabel 11. Al met al leeft breed onder griffiers het gevoel dat er wezenlijk meer rendement is te halen uit een professioneel ingerichte fractieondersteuning. Hierbij hebben zij echter te maken met zowel terughoudendheid van volksvertegenwoordigers om 'geld aan zichzelf te besteden' als met een weinig doelgerichte aanwending van de beschikbare gelden door afzonderlijke fracties.

⁸ Zoals eerder aangegeven is Rotterdam buiten deze overzichten gelaten. In deze gemeente ligt de fractievergoeding wezenlijk hoger dan in welke andere gemeente.

In sommige gesprekken is ter sprake gekomen dat er fracties zijn die de beschikbare budgetten niet altijd conform de daaraan gestelde regels en voorschriften besteden, of de besteding niet goed verantwoorden. Ook dat draagt er aan bij dat betrokken griffiers, of de volksvertegenwoordigers zelf, terughoudend omgaan met de fractievergoeding en niet gauw bereid zijn te pleiten voor uitbereiding.

5. De informatievoorziening

Een goede informatievoorziening ten behoeve van de volksvertegenwoordiging vormt een essentiële voorwaarde voor goede kaderstelling en controle. Vanuit die optiek is een betrekkelijk groot aantal vragen gesteld over manieren en mogelijkheden waar volksvertegenwoordigers over beschikken om hun informatiepositie te versterken. Dat begon met vragen naar het verkrijgen van zogeheten ambtelijke bijstand. Hiermee wordt bedoeld op de mogelijkheid waar volksvertegenwoordigers een beroep op kunnen doen op intensieve en gerichte ondersteuning vanuit de ambtelijke organisatie. Deze mogelijkheid was al voorafgaand aan de dualisering in de Gemeente- en Provinciewet

opgenomen en is ook daarna blijven bestaan. Op de vraag of er sprake is van een regeling voor ambtelijke bijstand kunnen gemeenten en provincies eigenlijk geen ander antwoord geven dan "ja", deze is vastgelegd in een verordening. Immers, in de wet is ook genoemd dat er een verordening voor ambtelijke bijstand dient te worden opgesteld. Desalniettemin noemen zes gemeenten dat er geen sprake is van een verordening. Eén provincie stelt dat het verstrekken van ambtelijke bijstand louter op informele basis is geregeld. Overigens is 'ambtelijke bijstand' geen wettelijke vastgelegde mogelijkheid bij de waterschappen. Dit zorgt ervoor dat ook nu de relevante vragen in de waterschappen sterk verschillend zijn geïnterpreteerd en de aantallen een afwijkend patroon hebben. Er kunnen daarmee geen generieke uitspraken over de waterschappen worden gedaan.

Tabel 12 Gemiddeld aantal keren dat ambtelijke bijstand is verleend

	2018	2019	2020	2021	2022
Waterschappen ⁹	10	10	6	4	5
Provincies	0,7	1,3	1,3	0,7	1,3
Gemeenten	1	1	1	1	1
A. Meer dan 100.000 inwoners	2,3	3	3	3,8	2
B. 50.000 – 100.000 inwoners	0,8	0,8	0,8	1	1
C. 30.000 – 50.000 inwoners	0	0	0	0	1
D. Minder dan 30.000 inwoners	0,5	0,5	0,6	1,7	1,8

⁹ Voor de goede orde moet benadrukt worden dat er bij de waterschappen geen wettelijk vastgelegd recht bestaat op ambtelijke bijstand. Dat is in die vorm niet nodig, omdat er maar één – algemeen – bestuur is. Daarmee is eigenlijk ook niet te bepalen hoe vaak daarvan sprake zou zijn. In de verdiepende gesprekken is naar voren gekomen dat bij waterschappen eerder vormen van ondersteuning zijn meegeteld dan het geval zou zijn bij gemeenten of provincies. Daardoor liggen de gemiddelde aantallen bij de waterschappen wezenlijk hoger. Een tweede nuance is dat deze gemiddelde cijfers gebaseerd zijn op de opgave van slechts een beperkt aantal waterschappen

Veel invullers hebben in de aanvullende gesprekken genoemd dat er geen duidelijk onderscheid is aan te brengen tussen een begrip als 'technische bijstand' en 'ambtelijke bijstand'. Er is hooguit sprake van een gradueel verschil. Technische bijstand betreft in aanvulling de reactie op technische of onderhandse vragen. Maar het kan bij menige overheid eveneens betrekking hebben op advisering over de formulering van moties en amendementen.¹⁰ Er zijn geen vaste criteria om te bepalen wanneer intensieve vormen van 'technische bijstand' gelden als 'ambtelijke bijstand'. Dat betekent dat er in de praktijk met grote regelmaat vanuit de ambtelijke organisatie, soms direct, soms via de griffie, informatie wordt verstrekt aan individuele volksvertegenwoordigers. Alleen wordt dit zelden bestempeld als 'ambtelijke bijstand'. Dit leidt er toe dat het gros van de deelnemers heeft geantwoord dat op jaarbasis '0' keer ambtelijke bijstand is verstrekt. Sommige griffiers benadrukken in dit verband dat de meer intensieve vormen van technische bijstand een groot beslag leggen op de capaciteit van zowel de ambtelijke organisatie als de griffie. Dit blijft nu verborgen achter het lage aantal meldingen van ambtelijke bijstand.

Tevens is gevraagd om aan te geven hoe vaak er door volksvertegenwoordigers schriftelijke vragen zijn gesteld. Het recht op het stellen van schriftelijke vragen is vastgelegd in de Gemeente- en Provinciewet. Dit leidt er toe dat in de praktijk het aantal schriftelijke vragen vaak wel wordt bijgehouden. Over het aantal mondelinge vragen is echter veel minder bekend. Veel overheden geven aan dat sommige volksvertegenwoordigers wel twintig vragen kunnen stellen over hetzelfde onderwerp, zodat ze ook niet zouden weten of ze dat als '1' of als '20' vragen zouden moeten registreren. Bij verschillende overheden zijn afspraken gemaakt over het maximale aantal vragen dat elke volksvertegenwoordiger per vergadering mag stellen.

Een overzicht van gestelde schriftelijke vragen is opgenomen in tabel 13.

Als het gaat om mondelinge vragen, hebben betrekkelijk veel overheden aangegeven informatie daarover niet bij te houden. Als er al informatie bekend is, is in de praktijk de variatie in het gebruik van mondelinge vragen – en de wijze manier waarop dat geregistreerd wordt – dusdanig veelzijdig dat betekenisvolle vergelijkingen niet aan de orde zijn.

Informatiebijeenkomsten en werkbezoeken zijn gangbare instrumenten voor volksvertegenwoordigers om geïnformeerd te worden over actuele thema's. Deze instrumenten konden ten tijde van de beperkingen vanwege Corona maar weinig worden ingezet, hetgeen blijkt uit de vastgestelde trend. Bij sommige gemeenten vinden informatiebijeenkomsten standaard plaats voorafgaand aan een raads- of commissieavond (als eerste stap in een zogeheten BOB-model, waarin de eerste stap betrekking heeft op 'beeldvorming', of in de vorm van een 'politieke markt' of 'raadsplein'). Dit leidt er toe dat deze gemeenten verhoudingsgewijs veel informatiebijeenkomsten kunnen melden. In de tabellen 14 en 15 zijn de aantallen informatiebijeenkomsten en werkbezoeken gespecificeerd.

Van instrumenten als enquêtes of onderzoeken die door de volksvertegenwoordiging zelf kunnen worden georganiseerd, is in de praktijk zelden tot nooit sprake.

Sinds enkele jaren is er sprake van verschillende initiatieven om de Planning- en Control-cyclus ook als informatie-instrument ten behoeve van de volksvertegenwoordiging te benutten. Blijkens de beantwoording van de vraag hierover heeft dit in de praktijk enig rendement: 49% van de invullers bij gemeenten, 67% bij provincies en 100% bij waterschappen geven op de vraag in welke mate de P&Ccyclus bijdraagt aan de informatievoorziening ten behoeve van de volksvertegenwoordiging het antwoord 'in sterke mate'.

¹⁰ Bij verschillende overheden is genoemd dat hier soms intensief een beroep op wordt gedaan, hetgeen leidt tot een aanzienlijke belasting van zowel de griffie als de ambtelijke organisatie.

Er is tevens geïnformeerd naar het gebruik van en de tevredenheid over informatiesystemen ten behoeve van de volksvertegenwoordiging. Hoewel er een wezenlijk onderscheid zit tussen informatiesystemen en vergadersystemen worden deze systemen in de praktijk vaak door elkaar heen gebruikt. Uit de beantwoording blijkt dat ongeacht welk systeem bij een overheid werd gebruikt¹¹. Er sprake is van overwegende tevredenheid over functies als gebruikersvriendelijkheid en techniek.¹² Bij vragen over de zoek- en dossierfunctie zakt de tevredenheid wezenlijk terug.¹³ Al met al kan worden vastgesteld dat de gangbare systemen voldoen als vergadersysteem, maar (nog) niet als informatiesysteem. In verschillende gesprekken is genoemd dat griffiers wel de bestaande mogelijkheden beter willen benutten, maar over onvoldoende kennis of tijd beschikken om dat te realiseren. Sommigen zijn daarover in gesprek met de diverse leveranciers en zien vooruitgang op dat punt.

¹¹ Dat betreft respectievelijk iBabs (in gebruik bij 53,7% van de deelnemende overheden), Notubiz (in gebruik bij 19,5%), Parlaeus (3,7%), Green Valley/Roxit Visma (1,2%), Gemeenteoplossingen (16%) en overige (0%).

¹² Bij de vraag naar gebruikersvriendelijkheid is 23% van alle overheden 'heel tevreden' en 56% 'tevreden'. Bij de techniek zijn die percentages respectievelijk 10,9% en 63,4%.

¹³ Bij de vraag naar de tevredenheid over de zoekfunctie is 4,8% van de overheden 'heel tevreden' en 28% tevreden. Bij de dossierfunctie zijn die percentages respectievelijk 1,2% en 25,6%.

Tabel 13 Schriftelijke vragen

	2018			2019			2020			2021			2022		
	Min	Gem	Max	Min	Gem	Max	Min	Gem	Max	Min	Gem	Max	Min	Gem	Max
Waterschappen	5	19	28	5	20	33	3	29	63	5	30	45	4	21	37
Provincies	7	97	153	27	90	119	68	123	169	69	112	150	52	78	92
Gemeenten	0	82	667	3	87	776	4	89	706	4	83	360	1	54	360
Meer dan 100.000 inwoners	118	255	667	162	311	776	105	306	706	92	201	317	53	123	194
50.000 – 100.000 inwoners	0	95	229	52	112	221	35	123	219	36	120	214	22	75	148
30.000 – 50.000 inwoners	5	58	350	8	62	350	12	68	360	4	73	360	3	44	360
Minder dan 30.000 inwoners	1	49	313	3	42	251	4	40	224	5	52	293	1	40	288

Tabel 14 Informatiebijeenkomsten

	2018			2019			2020			2021			2022		
	Min	Gem	Max	Min	Gem	Max	Min	Gem	Max	Min	Gem	Max	Min	Gem	Max
Waterschappen	5	7	11	3	4	5	5	8	11	4	8	15	3	7	10
Provincies	10	41	65	8	25	38	8	36	60	7	41	73	8	25	37
Gemeenten	0	20	160	2	25	160	1	21	160	1	24	160	0	16	120
Meer dan 100.000 inwoners	15	84	160	17	100	160	6	94	160	10	90	160	5	70	120
50.000 – 100.000 inwoners	0	18	80	6	22	80	1	20	80	1	24	80	0	11	20
30.000 – 50.000 inwoners	0	12	35	3	16	37	3	12	35	2	15	35	3	11	35
Minder dan 30.000 inwoners	1	11	30	2	16	40	5	14	50	5	18	50	1	14	60

Tabel 15 Werkbezoeken

	2018			2019			2020			2021			2022		
	Min	Gem	Max	Min	Gem	Max	Min	Gem	Max	Min	Gem	Max	Min	Gem	Max
Waterschappen	0	1	2	0	2	4	0	1	1	0	1	3	0	2	4
Provincies	2	12	20	4	7	9	1	4	10	3	3	4	5	8	10
Gemeenten	0	5	26	0	6	52	0	4	21	0	3	21	0	4	32
Meer dan 100.000 inwoners	8	19	26	9	18	28	1	12	21	0	9	21	10	17	21
50.000 – 100.000 inwoners	0	4	15	0	5	15	0	3	15	0	4	15	0	5	15
30.000 – 50.000 inwoners	0	4	12	1	8	52	0	4	21	0	4	17	0	5	32
Minder dan 30.000 inwoners	0	3	6	0	3	6	0	1	8	0	1	8	0	2	8

6. Ter afsluiting

Uit de inventarisatie blijkt een paradox. De aandacht voor de ondersteuning van de volksvertegenwoordiging neemt toe. Onder meer blijkt dat uit de door de tijd heen toenemende budgetten voor de griffie en de rekenkamer. Ook is er sprake van een meer gestructureerde en doelgerichte inzet van instrumenten zoals fractieondersteuning en de P&C-cyclus. Maar directbetrokkenen menen dat de toename van de ondersteuning achterblijft bij de sterk toegenomen eisen en verwachtingen ten aanzien van de volksvertegenwoordiging. Genoemd worden dat het politieke discours, de versnippering in de volksvertegenwoordiging en de rol van social media er alle toe leiden dat 'de waan van de dag' meer en meer aandacht opeist, zowel van de volksvertegenwoordigers zelf als van hun ondersteuning.

De buitenwereld vraagt om meer aandacht, hetgeen onder meer leidt tot een toenemende behoefte aan communicatieondersteuning om de relatie tussen raad en samenleving te versterken, bijvoorbeeld met behulp van burgerparticipatie. In de praktijk komt deze communicatieondersteuning er structureel toch wat bekaaid vanaf. Ook de vraagstukken waar volksvertegenwoordigers voor staan (denk aan zaken als de decentralisaties in het sociaal domein, de Omgevingswet, informatiebeveiliging, WOO) zijn ingewikkelder geworden, hetgeen eveneens een wissel trekt op de ondersteuning.

In verschillende gemeenten en provincies herkennen griffie(r)s deze toenemende uitdagingen. Zij reageren daarop door te streven naar structurele professionalisering van de griffie, door meer (structureel) budget te vragen (en te krijgen), en door planmatig te sturen op in overleg met de volksvertegenwoordiging overeengekomen ambities. Ook worden meer proces- en inhoudelijke afspraken gemaakt met het college van B&W en de ambtelijke organisatie. Maar in de waan van de dag, die nu eenmaal eigen is aan de politiek, worden al deze goede voornemens geregeld doorkruist. Al met al is er nog een wereld te winnen.

Factsheet Doe Mee 2022

Waterschap Limburg NVRR DoeMee-onderzoek 2022

Uw rekenkamer heeft deelgenomen aan het NVRR DoeMeeonderzoek 2022, naar de ondersteuning van de volksvertegenwoordiging in het decentraal bestuur. In dit onderzoek hebben 70 gemeenten, 6 provincies en 6 waterschappen informatie verstrekt over de inrichting van de griffie, de mogelijkheid tot fractieondersteuning, de inrichting van de rekenkamerfunctie en de mogelijkheid tot ambtelijke bijstand en het volgen van opleidingsprogramma's. De centrale vraag was: hoeveel is de volksvertegenwoordiging bereid voor haar eigen ondersteuning uit te geven?

In deze factsheet presenteren wij de resultaten van de inventarisatie. Over het algemeen zal steeds worden vermeld welk antwoord uw waterschap bij de verschillende vragen heeft gegeven. Tevens worden de antwoorden van alle deelnemende waterschappen gepresenteerd. Dit biedt u de mogelijkheid om de positie van 'uw waterschap' te vergelijken met die van anderen. (Hieronder vindt u een overzicht van de verschillende

vergelijkingsgroepen). Overigens, als wij de antwoorden van 'uw waterschap' vergelijken met die van alle deelnemende waterschappen, dan maken de antwoorden van uw waterschap ook deel uit van het totaal aantal waterschappen.

In een aparte 'side-letter' presenteren wij verschillende tijdens het onderzoek opgedane kwalitatieve inzichten. Deze inzichten zijn mede relevant om tot een betere interpretatie van de gepresenteerde resultaten te komen.

De volgende vergelijkingsgroep is gehanteerd in dit onderzoek.

Waterschappen (N = 6)

Hoogheemvolksvertegenwoordigingschap Van Rijnland,
Hoogheemvolksvertegenwoordigingschap Hollands Noorderkwartier,
Waterschap Limburg, Waterschap Rivierenland, Waterschap Hollandse
Delta, Hoogheemvolksvertegenwoordigingschap De Stichtse Rijnlanden

1. Griffie

1.1 De budgetten van de griffie

Begroot en besteed budget voor het functioneren van de griffie

Het gaat hier uitsluitend over het budget dat wordt gebruikt voor het functioneren van de griffie zelf. Eventuele bedragen die via de griffie besteed worden aan andere activiteiten ten behoeve van het algemeen bestuur, tellen hier niet mee.

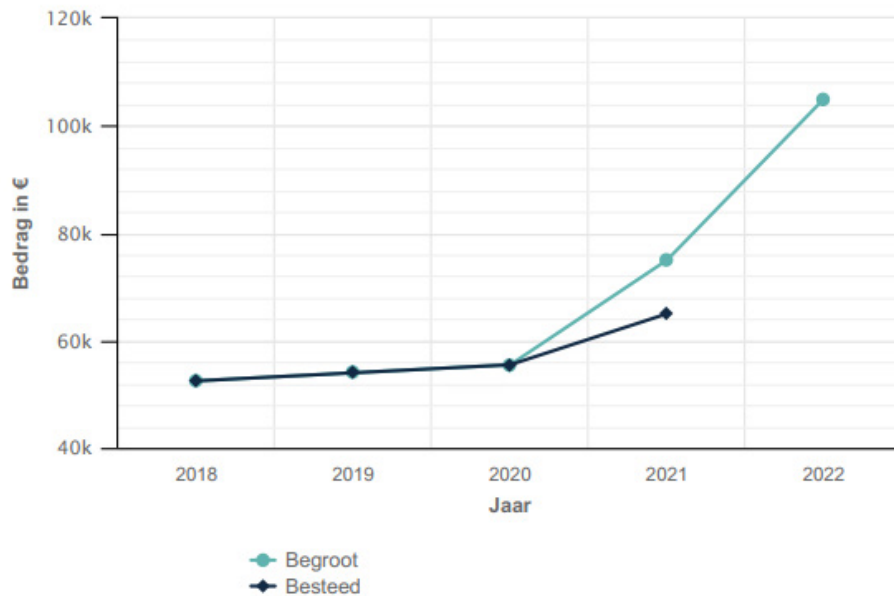
In onderstaand overzicht hebben wij in de eerste kolom weergegeven wat de antwoorden zijn geweest in uw waterschap. Ter vergelijking bevat de tweede kolom het gemiddelde van de antwoorden van alle deelnemende waterschappen.

	Waterschap Limburg	Gemiddelde alle waterschappen
Budget voor het functioneren van de griffie in 2022	105.000 euro	283.875 euro (n=4)
Budget voor het functioneren van de griffie in 2021	75.000 euro	251.125 euro (n=4)
Budget voor het functioneren van de griffie in 2020	65.000 euro	248.625 euro (n=4)

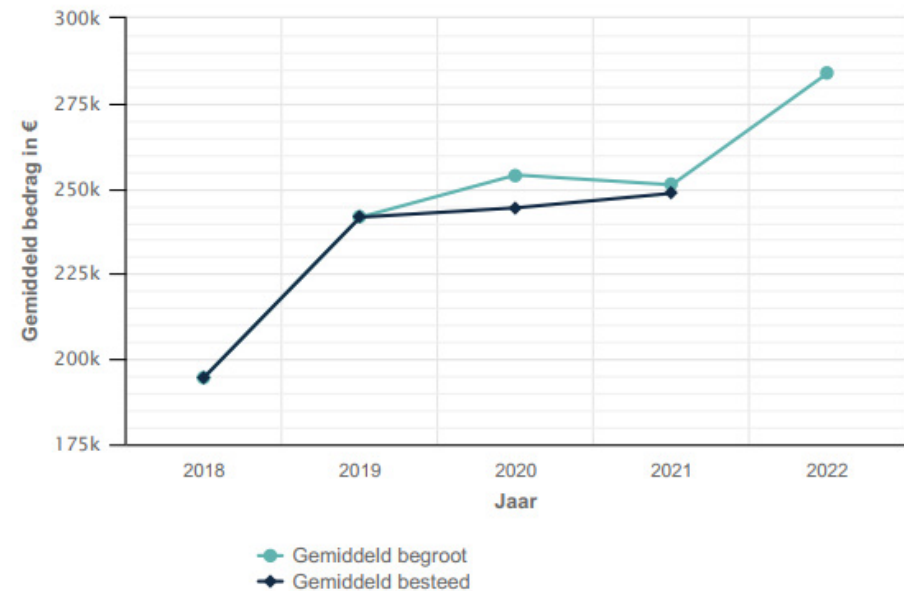
Trendlijn begroot en besteed budget voor het functioneren van de griffie

De linker grafiek geeft weer hoe het budget is begroot en besteed in uw waterschap. Ter vergelijking bevat de rechter grafiek de gemiddelden van de vergelijkingsgroep met alle deelnemende waterschappen.

Waterschap Limburg: Begroot en besteed budget voor het functioneren van de griffie 2018-2022

Vergelijkingsgroep: Gemiddeld begroot en gemiddeld besteed budget voor het functioneren van de griffie 2018-2022

Rekenkamerbrief

Bestuurlijke reactie

Benchmark

Factsheet

Bijlagen

Griffie

Fractieondersteuning

Rekenkamerfunctie

Ambtelijke bijstand

Informatievoorziening

Ondersteuning
volksvertegenwoord.

De volgende activiteiten maken deel uit van dit budget:

	Waterschap Limburg	Aanwezig bij % alle waterschappen (n=5)
salarislasten griffier en griffie	Ja	80%
huisvestingslasten	Ja	40%
doorberekening ICT	Ja	40%
overige doorberekening ondersteuning (HRM e.d.)	Ja	40%
opleiding en scholingskosten griffiemedewerkers	Ja	40%
lidmaatschappen	Ja	20%
bijwonen congressen en symposia door medewerkers griffie	Ja	20%
communicatie en voorlichting	Ja	20%
werkbezoeken of excursies	Ja	40%
abonnementen voor toegang tot kennisbanken, bibliotheken en vakbladen	Ja	20%
speciale projecten onder verantwoordelijkheid van de griffie	Ja	40%
anders, namelijk	Nee	20%

Maken waterschappen gebruik van aanvullende budgetten voor activiteiten ter ondersteuning van de griffie?

Waterschap Limburg antwoordde: Nee

Ook alle andere deelnemende waterschappen antwoordden dat zij geen gebruik maken van aanvullende budgetten voor activiteiten ter ondersteuning van de griffie.

1.2 Omvang

Welke personele omvang (in fte's) is voor de griffie (inclusief volksvertegenwoordigings-/waterschapgriffier) in de onderstaande jaren begroot?

Eventuele personele capaciteit die is verkregen door middel van externe huur is hier meegeteld.

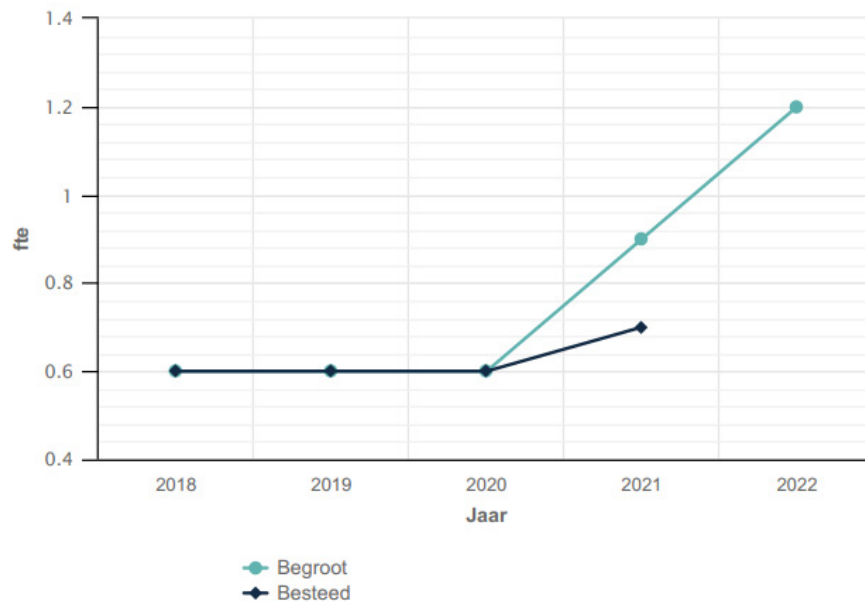
In onderstaand overzicht hebben wij in de eerste kolom weergegeven wat de antwoorden zijn geweest in uw waterschap. Ter vergelijking bevat de tweede kolom het gemiddelde van de antwoorden van alle deelnemende waterschappen.

	Waterschap Limburg	Gemiddelde alle waterschappen
Begroot voor de personele omvang in 2022	1,2 fte	2,6 fte (n=5)
Begroot voor de personele omvang in 2021	0,9 fte	2,3 fte (n=5)
Daadwerkelijk beschikbare fte's in 2021	0,7 fte	2,3 fte (n=5)

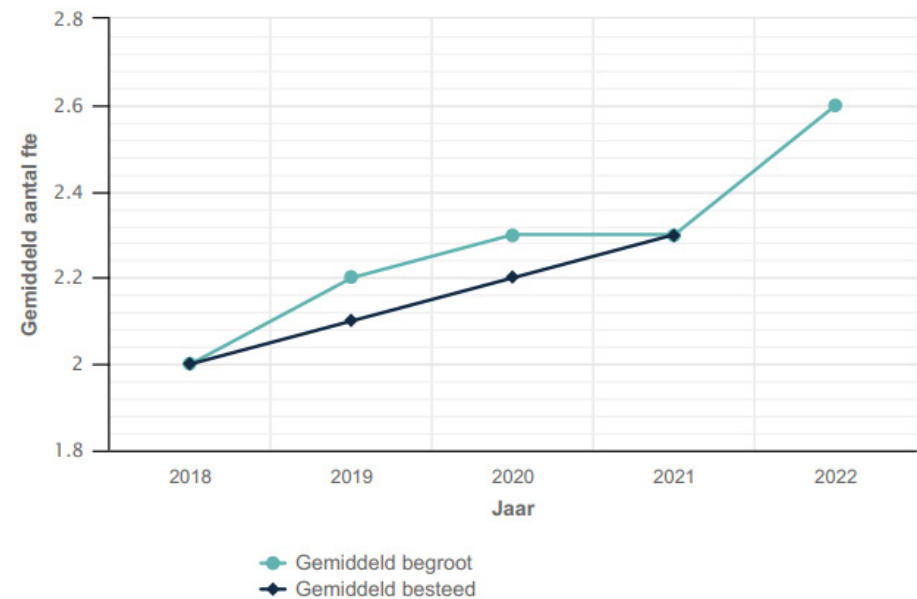
Trendlijn personele omvang voor het functioneren van de griffie die is begroot en is besteed

De linker grafiek geeft de personele omvang van de griffie in uw waterschap weer. Ter vergelijking bevat de rechter grafiek de gemiddelden van de vergelijkingsgroep met alle deelnemende waterschappen.

Begroot versus besteed in personele omvang (in fte's) voor de griffie

Vergelijkingsgroep: Gemiddeld begroot versus gemiddeld besteed personele omvang griffie

Kunt u de personele omvang van de griffie voor dit jaar (stand van zaken per 1 juli 2022) specificeren?

In onderstaand overzicht hebben wij in de eerste kolom weergegeven wat de antwoorden zijn geweest in uw waterschap. Ter vergelijking bevat de tweede kolom het gemiddelde van de antwoorden van alle deelnemende waterschappen.

	Waterschap Limburg	Gemiddelde alle waterschappen
volksvertegenwoordigingsgriffier/waterschapgriffier	0,3 fte	0,5 fte (n=4)
Commissiegriffier	0,3 fte	0,4 fte (n=4)
(volksvertegenwoordigings-)/staten adviseurs	0,3 fte	0,5 fte (n=4)
Secretariële ondersteuning	0,3 fte	0,7 fte (n=4)
Communicatieadviseur	0,0 fte	0,0 fte (n=4)
Overig	0,0 fte	0,3 fte (n=4)

1.3 Budget training en opleiding

Begroot en besteed budget voor het verzorgen van trainingen en opleidingen ten behoeve van de volksvertegenwoordiging

Het gaat hier om bedragen die op algemeen niveau beschikbaar zijn voor het verzorgen van trainingen en opleidingen ten behoeve van de volksvertegenwoordiging. Hierbij kan ook worden gedacht aan online trainingen en opleidingen. Opleidingsbudgetten waar fracties zelf over beschikken vallen hier niet onder.

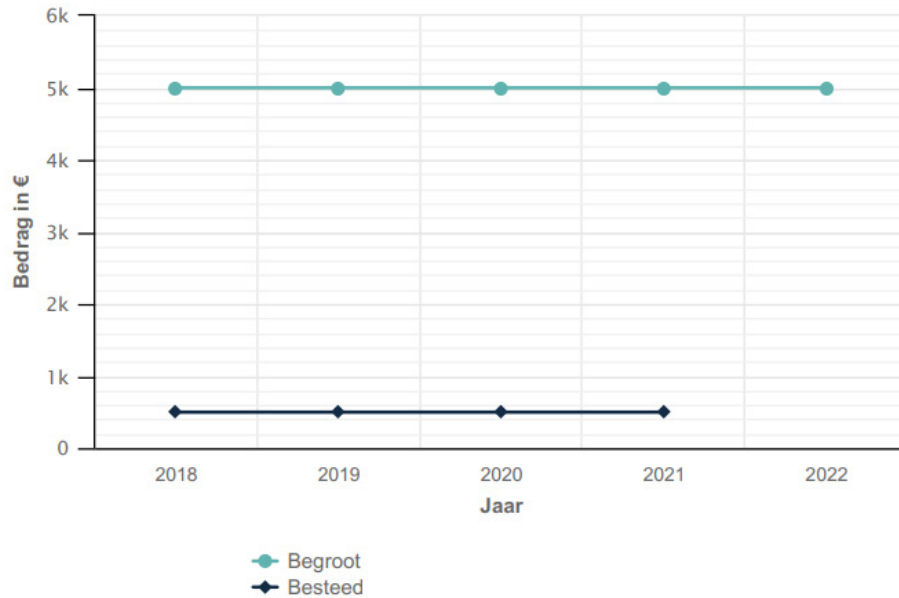
In onderstaand overzicht hebben wij in de eerste kolom weergegeven wat de antwoorden zijn geweest in uw waterschap. Ter vergelijking bevat de tweede kolom het gemiddelde van de antwoorden van alle deelnemende waterschappen.

	Waterschap Limburg	Gemiddelde alle waterschappen
Begroot voor training en opleidingen in 2022	5.000 euro	5.000 euro (n=4)
Begroot voor training en opleidingen in 2021	5.000 euro	5.000 euro (n=4)
Besteed bedrag voor training en opleidingen in 2021	500 euro	6.625 euro (n=4)

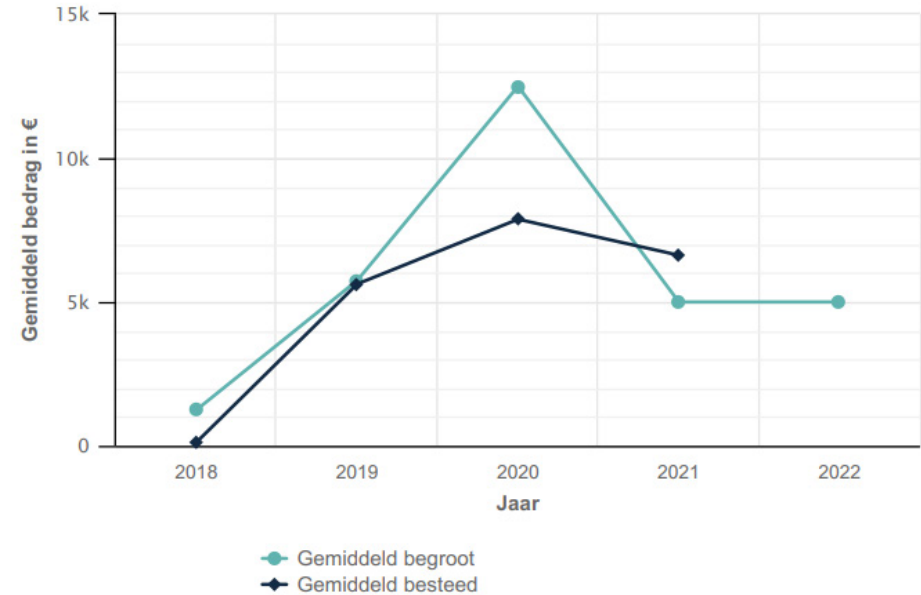
Trendlijn begroot en besteed budget voor het verzorgen van trainingen en opleiding ten behoeve van de volksvertegenwoordiging

De linker grafiek geeft de personele omvang van de griffie in uw waterschap weer. Ter vergelijking bevat de rechter grafiek de gemiddelden van de vergelijkingsgroep met alle deelnemende waterschappen.

Waterschap Limburg: Begroot en besteed budget voor het verzorgen van trainingen en opleidingen 2018-2022

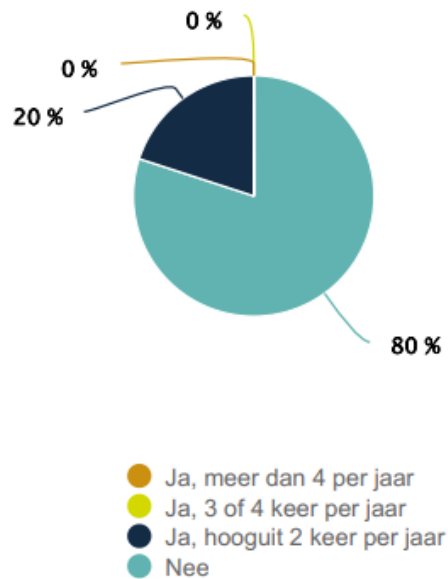
Vergelijkingsgroep: Gemiddeld begroot en gemiddeld besteed budget voor het verzorgen van trainingen en opleidingen 2018-2022

Verzorgt de griffier of griffie cursussen/trainingen ten behoeve van de volksvertegenwoordiging?

Waterschap Limburg antwoordde: Nee

Verdeling van de antwoorden op de vraag of de griffier of griffie cursussen/trainingen verzorgt ten behoeve van de volksvertegenwoordiging: (n=5)

1.4 Budget onderzoek en advies

Begroot en besteed budget (jaarlijks structureel) voor onderzoek en advies ten behoeve van de volksvertegenwoordiging

De volgende vragen gaan over de bedragen die (eventueel) bij de griffie jaarlijks structureel beschikbaar zijn voor onderzoek en advies ten behoeve van de volksvertegenwoordiging. Het gaat hier nadrukkelijk niet om het budget van de rekenkamer(commissie). Ook incidenteel toegekende gelden vallen hier niet onder.

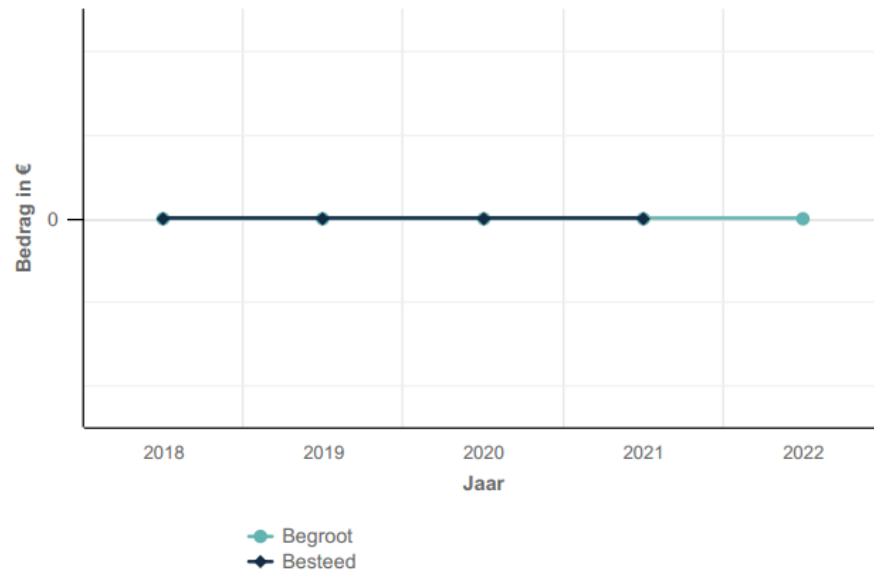
In onderstaand overzicht hebben wij in de eerste kolom weergegeven wat de antwoorden zijn geweest in uw waterschap. Ter vergelijking bevat de tweede kolom het gemiddelde van de antwoorden van alle deelnemende waterschappen.

	Waterschap Limburg	Gemiddelde alle waterschappen
Begroot bedrag voor onderzoek en advies in 2022	0 euro	6.250 euro (n=4)
Begroot bedrag voor onderzoek en advies in 2021	0 euro	6.250 euro (n=4)
Besteed bedrag voor onderzoek en advies in 2021	0 euro	7.500 euro (n=4)

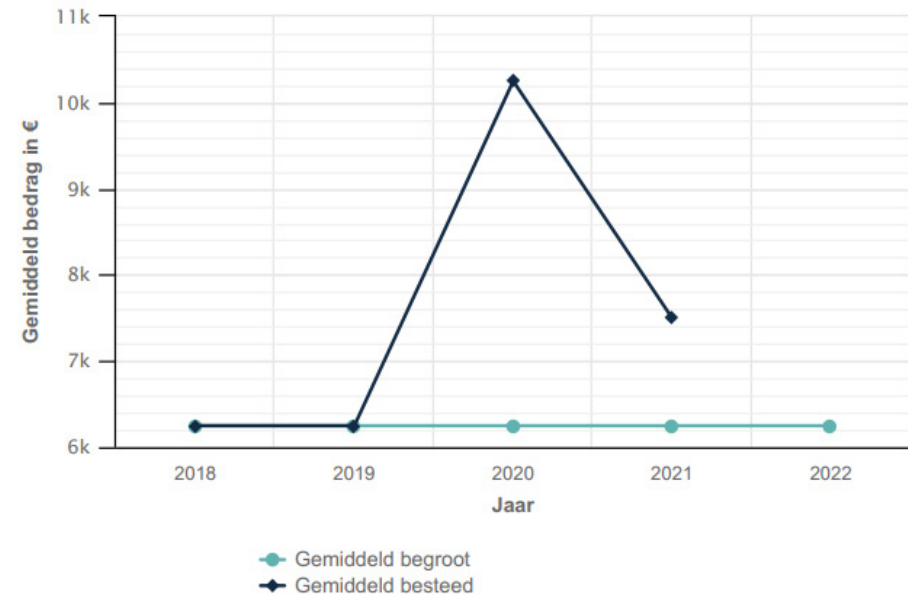
Trendlijn begroot en besteed budget voor onderzoek en advies ten behoeve van de volksvertegenwoordiging

De linker grafiek geeft weer hoe het budget is begroot en besteed in uw waterschap. Ter vergelijking bevat de rechter grafiek de gemiddelden van de vergelijkgroep met alle deelnemende waterschappen.

Waterschap Limburg: Begroot en besteed budget voor onderzoek en advies 2018-2022

Vergelijkgroep: Gemiddeld begroot en gemiddeld besteed budget voor onderzoek en advies 2018-2022

1.5 Budget communicatie

Begrote en bestede bedragen die (eventueel) bij de griffie beschikbaar zijn voor communicatie ten behoeve van de volksvertegenwoordiging

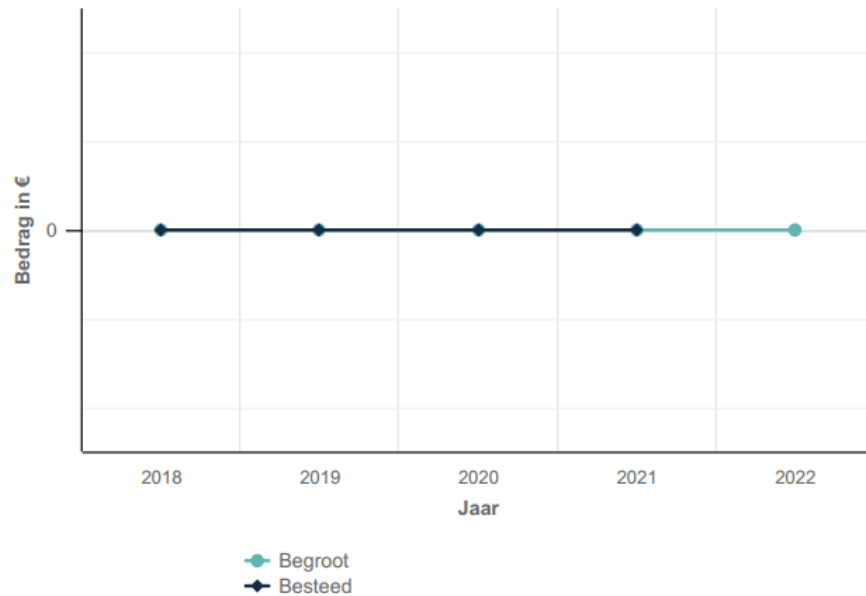
In onderstaand overzicht hebben wij in de eerste kolom weergegeven wat de antwoorden zijn geweest in uw waterschap. Ter vergelijking bevat de tweede kolom het gemiddelde van de antwoorden van alle deelnemende waterschappen

	Waterschap Limburg	Gemiddelde alle waterschappen
Begroot bedrag voor communicatie in 2022	0 euro	33.333 euro n=(3)
Begroot bedrag voor communicatie in 2021	0 euro	33.333 euro n=(3)
Besteed bedrag voor communicatie in 2021	0 euro	33.333 euro n=(3)

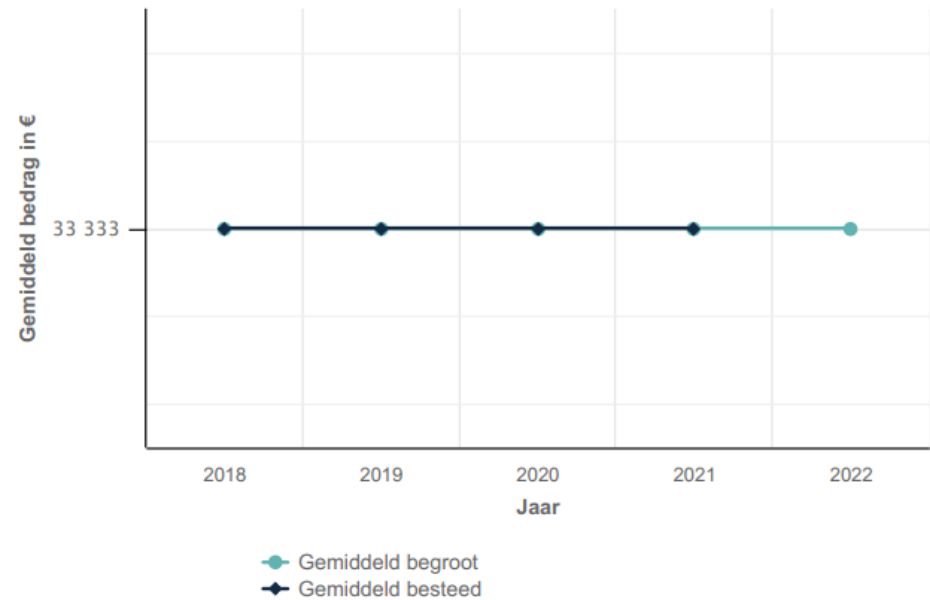
Trendlijn begroot en besteed budget voor communicatie ten behoeve van de volksvertegenwoordiging

De linker grafiek geeft weer hoe het budget is begroot en besteed in uw waterschap. Ter vergelijking bevat de rechter grafiek de gemiddelden van de vergelijkingsgroep met alle deelnemende waterschappen.

Waterschap Limburg: Begroot en besteed bedrag voor communicatie

Vergelijkingsgroep: Gemiddeld begroot en gemiddeld besteed bedrag voor communicatie

2. Fractieondersteuning en -assistentie

2.1 Budgetten

De volgende vragen gaan over de bedragen die beschikbaar zijn voor betaalde fractie-ondersteuning en -assistentie, bekostigd vanuit het fractiebudget. Bij fractie-ondersteuning gaat het om de bedragen die beschikbaar worden gesteld aan de fracties en die deze fracties naar eigen inzicht (binnen de in uw organisatie geldende randvoorwaarden) kunnen besteden. Fractie-assistentie kan daar bijvoorbeeld deel van uitmaken. Er zijn organisaties die een apart budget aan fracties ter beschikking stellen voor fractie-assistenten. Indien dat het geval is, stellen wij daarover aparte vragen. In sommige organisaties verzorgen zogenaamde fractievolgers of commissieleden ook de (secretariële) ondersteuning van de fractie. Die bedoelen wij niet.

Hoeveel fracties telt uw volksvertegenwoordiging?

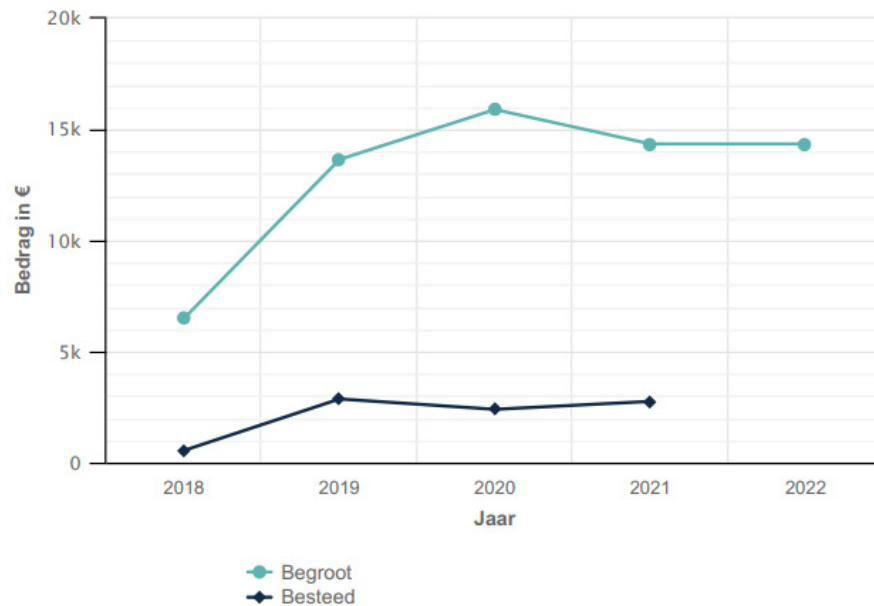
- Waterschap Limburg: 8 fracties
- Gemiddelde alle deelnemende waterschappen: 10 fracties

	Waterschap Limburg	Gemiddelde alle waterschappen
Begroot voor fractie-ondersteuning in 2022	14.350 euro	14.170 euro (n=5)
Begroot voor fractie-ondersteuning in 2021	14.350 euro	13.570 euro (n=5)
Besteed voor fractie-ondersteuning in 2021	2.757 euro	4.996 euro (n=5)

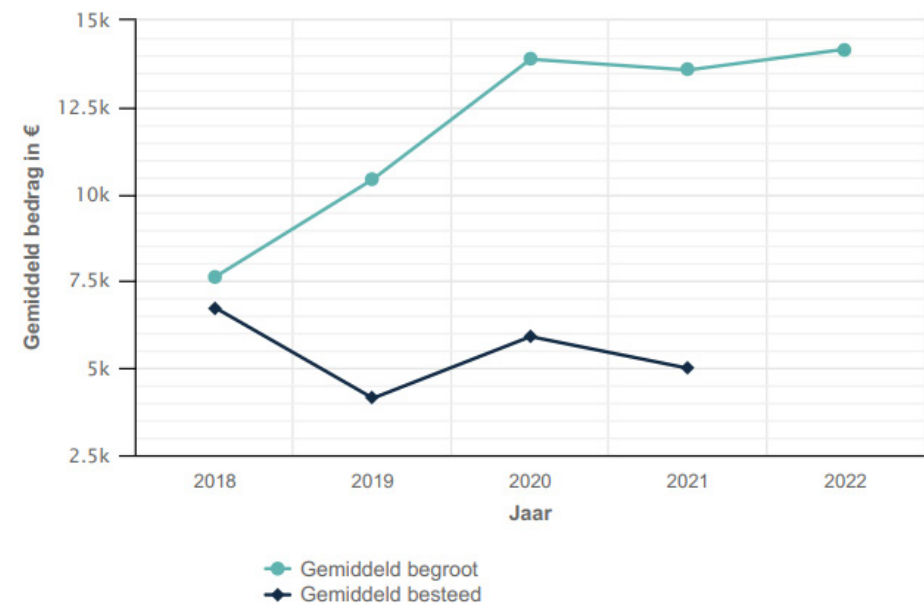
Trendlijn begroot en besteed budget voor fractie-ondersteuning ten behoeve van de volksvertegenwoordiging

De linker grafiek geeft weer hoe het budget is begroot en besteed in uw waterschap. Ter vergelijking bevat de rechter grafiek de gemiddelden van de vergelijkingsgroep met alle deelnemendewaterschappen.

Waterschap Limburg: Begroot en besteed bedrag voor fractie-ondersteuning

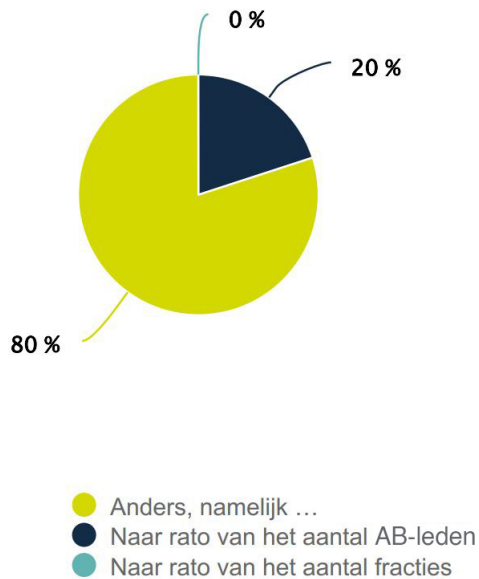
Vergelijkingsgroep: Gemiddeld begroot en gemiddeld besteed bedrag voor fractie-ondersteuning

Wordt het fractiebudget verdeeld naar rato van het aantal fracties (elke fractie krijgt een gelijk deel) of naar rato van het aantal raadsleden?

Waterschap Limburg antwoordde: Anders, namelijk ... Fracties ontvangen een vast bedrag van € 500 per fractie, en daarnaast een bedrag van € 100 euro per fractielid (ook de burgercommissieleden) per jaar.

Verdeling van de antwoorden op de vraag of het fractiebudget naar rato van het aantal fracties wordt verdeeld (elke fractie krijgt een gelijk deel) of naar rato van het aantal volksvertegenwoordigingsleden: (n= 5)

In veel organisaties beschikken fracties over de mogelijkheid om eigen fractie-assistenten aan te stellen. Is dat in uw organisatie het geval?

Waterschap Limburg antwoordde: Nee

Ook alle andere deelnemende waterschappen antwoordden dat zij niet over de mogelijkheid beschikken om eigen fractie-assistenten aan te stellen.

In sommige organisaties beschikken fracties over een eigen scholings-/trainingsbudget. Is dat in uw organisatie het geval?

Waterschap Limburg beantwoordde: Nee

Ook alle andere deelnemende waterschappen antwoordden dat zij niet beschikken over een eigen scholings-/trainingsbudget.

3. Rekenkamerfunctie

3.1 Budgetten

Het gaat hier om de bedragen die beschikbaar zijn voor de rekenkamerfunctie. Bij sommige organisaties is sprake van een rekenkamerfunctie die ook actief is voor andere besturen (zoals verschillende gemeenten, waterschaps of waterschappen). In dat geval hebben wij uitsluitend geïnformeerd naar de bedragen die voor uw organisatie afzonderlijk zijn begroot en besteed.

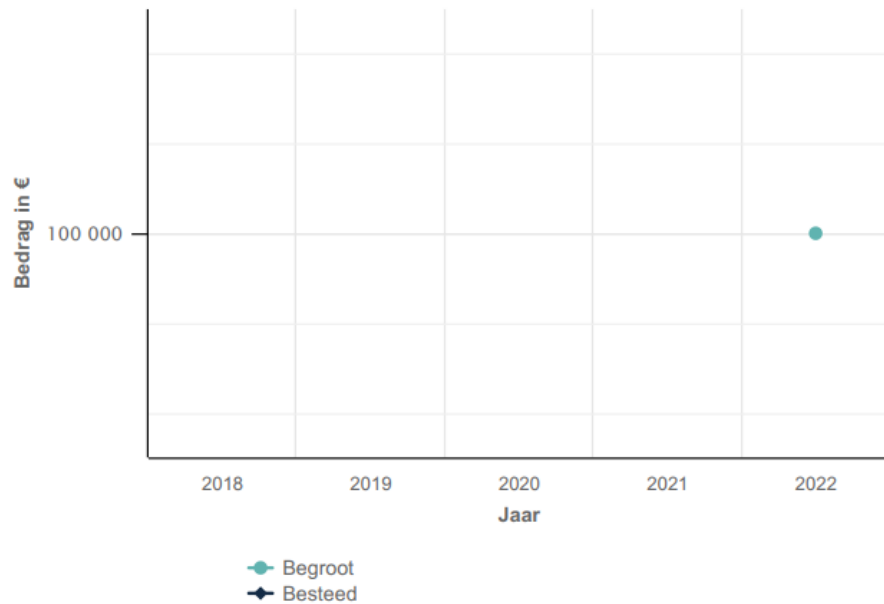
Als bijvoorbeeld een rekenkamer(commissie) werkzaam was voor meer dan één waterschap dan wordt het bedrag vermeld dat de waterschap waar deze vragenlijst betrekking op heeft bijdraagt aan deze gezamenlijke rekenkamer(commissie). In onderstaand overzicht hebben wij in de eerste kolom weergegeven wat de antwoorden zijn geweest in uw waterschap. Ter vergelijking bevat de tweede kolom het gemiddelde van de antwoorden van alle deelnemende waterschappen

	Waterschap Limburg	Gemiddelde alle waterschappen
Begroot voor de rekenkamer(functie) in 2022	100.000 euro	81.150 euro (n=5)
Begroot voor de rekenkamer(functie) in 2021	niet van toepassing	76.373 euro (n=4)
Besteed bedrag voor de rekenkamer(functie) in 2021	niet van toepassing	68.722 euro (n=4)

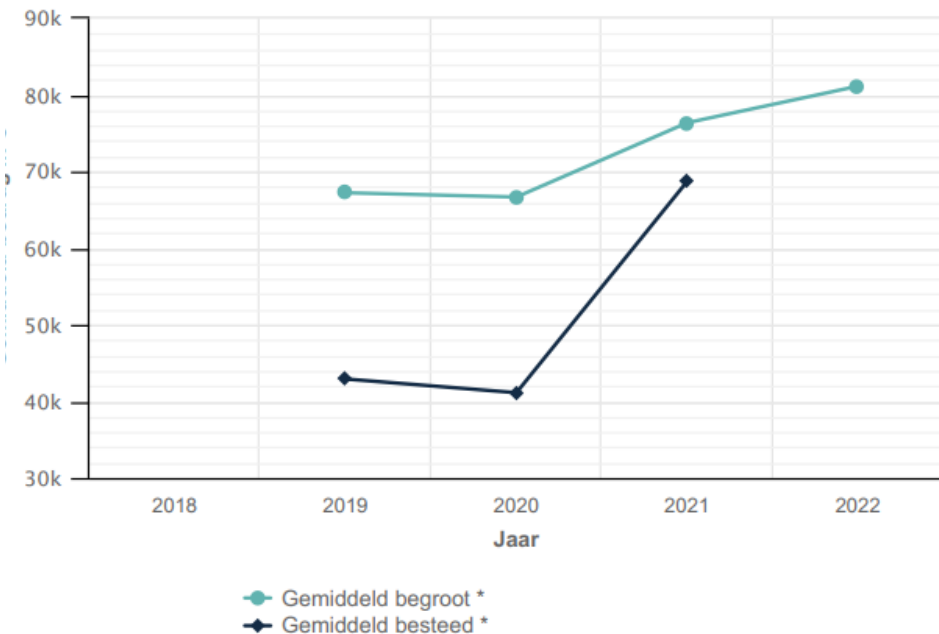
Trendlijn begroot en besteed budget voor de rekenkamerfunctie

De linker grafiek geeft weer hoe het budget is begroot en besteed in uw waterschap. Ter vergelijking bevat de rechter grafiek de gemiddelden van de vergelijkingsgroep met alle deelnemendewaterschappen.

Waterschap Limburg: Begroot en besteed bedrag voor de rekenkamerfunctie

Vergelijkingsgroep: Gemiddeld begroot en gemiddeld besteed bedrag voor de rekenkamerfunctie

* Let op: niet genoeg data ter berekening van deze waarde

Rekenkamerbrief

Bestuurlijke reactie

Benchmark

Factsheet

Bijlagen

Griffie

Fractieondersteuning

Rekenkamerfunctie

Ambtelijke bijstand

Informatievoorziening

Ondersteuning
volksvertegenwoord.

Beschikt de rekenkamer(commissie) over eigen personele ondersteuning, zoals voor eigen secretariaat en/of onderzoekers die werk verrichten voor de rekenkamer(commissie)?

Waterschap Limburg beantwoordde: Ja

Ook alle andere deelnemende waterschappen antwoordden dat de rekenkamer(commissie) beschikt over eigen personele ondersteuning

Sommige rekenkamer(commissie)s specificeren het bedrag dat beschikbaar is voor onderzoeken in uw organisatie. Kunt u de omvang (in euro's) van het onderzoeksbudget van de rekenkamerfunctie specificeren?

Waterschap Limburg beantwoordde: Ja

Ook alle andere deelnemende waterschappen antwoordden dat de rekenkamer(commissie) in staat is de omvang van het onderzoeksbudget van de rekenkamer te specificeren.

4. Ambtelijke bijstand

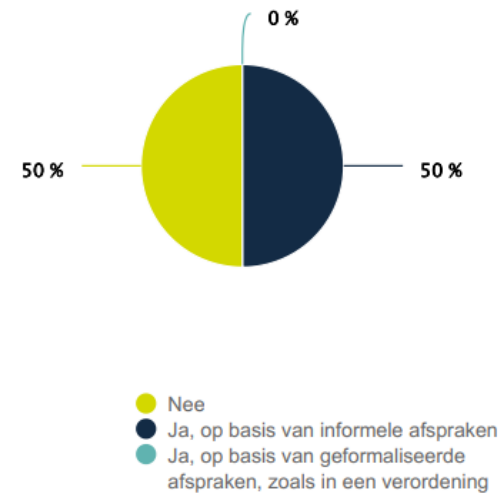
4.1 Algemeen

De volgende vragen gaan over de ambtelijke bijstand die wordt verleend aan volksvertegenwoordigers.

Bestaat er in uw organisatie een procedure voor het verlenen van ambtelijke bijstand aan volksvertegenwoordigers?

Waterschap Limburg antwoordde: Nee

Verdeling van de antwoorden op de vraag of er in organisaties een procedure bestaat voor het verlenen van ambtelijke bijstand aan volksvertegenwoordigers: (n=4)

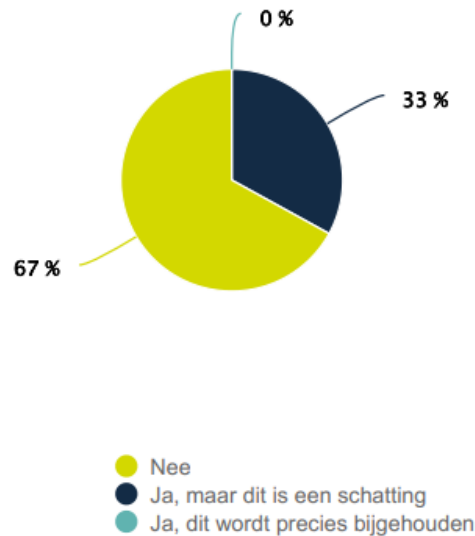

4.2 Personele ondersteuning

Is bekend hoeveel fte aan ambtelijke bijstand ten behoeve van volksvertegenwoordigers daadwerkelijk is ingezet?

Waterschap Limburg antwoordde: Nee

Verdeling van de antwoorden op de vraag of bekend is hoeveel fte aan ambtelijke bijstand ten behoeve van volksvertegenwoordigers daadwerkelijk is ingezet: (n=3)

4.3 Budget voor extra of bijzondere vormen van ambtelijke ondersteuning

Soms kan er budget worden aangevraagd voor extra of bijzondere vormen van ambtelijke ondersteuning, naast de gebruikelijke regeling voor ambtelijke bijstand. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn bij de ondersteuning van het voorbereiden van een initiatiefvoorstel.

Is hiervan bij uw organisatie wel eens sprake geweest?

Waterschap Limburg antwoordde: Nee

Ook alle andere deelnemende waterschappen antwoordden dat er geen budget kan worden aangevraagd voor extra of bijzondere vormen van ambtelijke ondersteuning

5. Informatievoorziening volksvertegenwoordiging

5.1 Vragen

Informatievoorziening volksvertegenwoordiging: De volgende vragen gaan over het aantal gestelde mondelinge en schriftelijke vragen, en andere mogelijkheden voor volksvertegenwoordigers om informatie te verkrijgen. In eerste instantie ziet u onder elkaar hoeveel schriftelijke en mondelinge vragen uw algemeen bestuur jaarlijks stelt. Vervolgens is er een overzicht gemaakt van het gemiddelde antwoord dat is gegeven door alle waterschappen op dezelfde vragen.

De vragen over mondelinge en schriftelijke vragen zijn zeer verschillend geïnterpreteerd, waardoor een vergelijking met andere organisaties minder valide leek. Om deze reden worden alleen de cijfers van de eigen organisatie hiervan gepresenteerd.

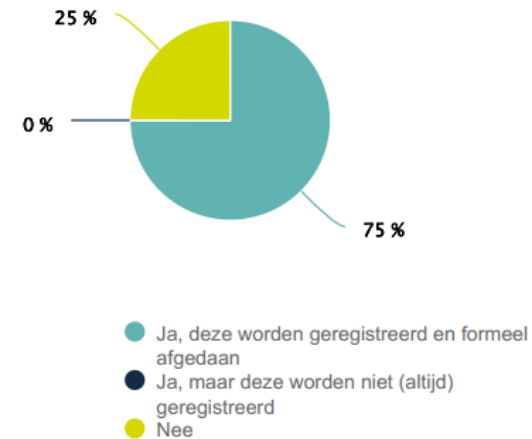
Is in uw organisatie bekend hoeveel schriftelijke vragen volksvertegenwoordigers jaarlijks stellen?

Waterschap Limburg antwoordde: Nee

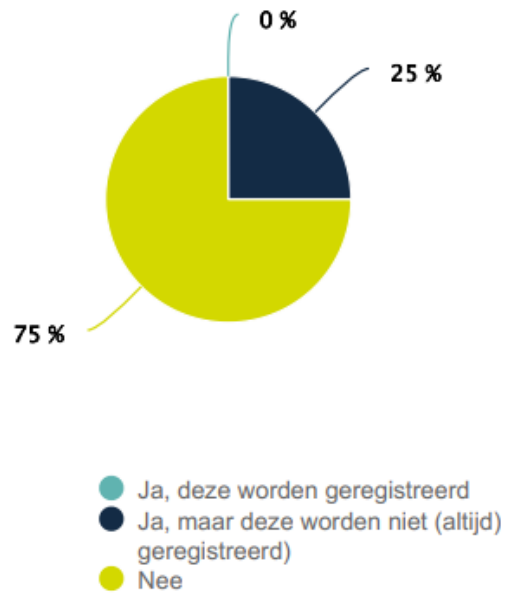
Is in uw organisatie bekend hoeveel mondelinge vragen volksvertegenwoordigers jaarlijks stellen?

Waterschap Limburg antwoordde: Nee

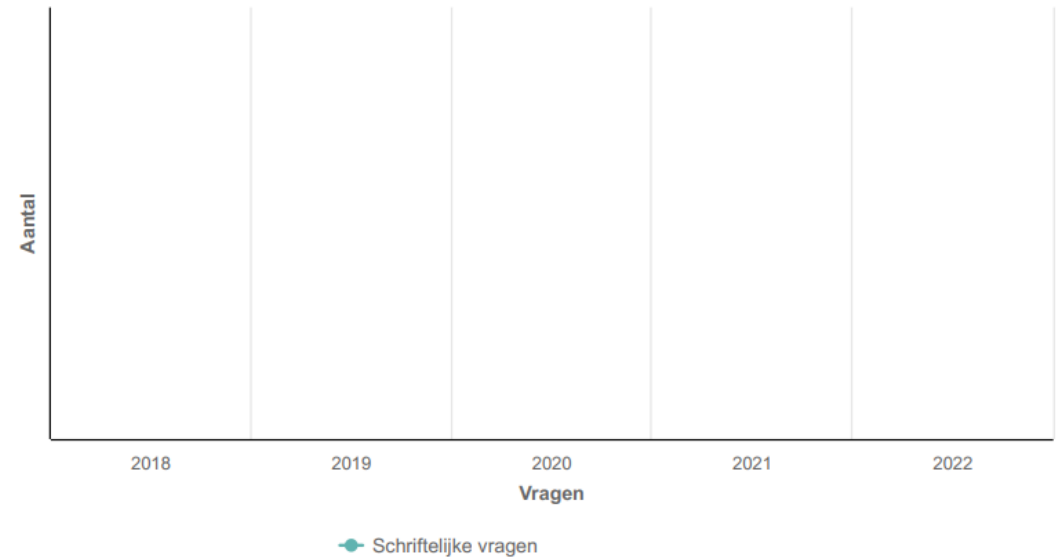
Verdeling van de antwoorden op de vraag of in organisaties bekend is hoeveel schriftelijke vragen volksvertegenwoordigers jaarlijks stellen: (n=4)

Verdeling van de antwoorden op de vraag of in organisaties bekend is hoeveel mondelinge vragen volksvertegenwoordigers jaarlijks stellen: (n=4)

Het aantal schriftelijke vragen in Waterschap Limburg

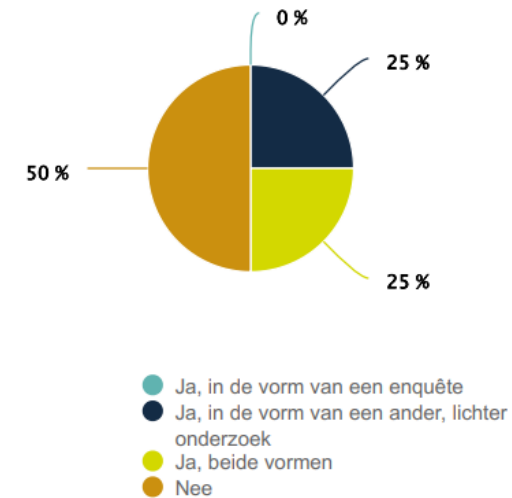

5.2 Onderzoek

Heeft in uw organisatie in de periode 2018-2022 een volksvertegenwoordigings- of staten-onderzoek of onderzoek van het AB plaatsgevonden?

Waterschap Limburg antwoordde: Ja, in de vorm van een ander, lichter onderzoek.

Verdeling van de antwoorden op de vraag of er in organisaties in de periode 2018-2022 een volksvertegenwoordigings- of staten-onderzoek of onderzoek van het AB heeft plaatsgevonden: (n=4)

Hoeveel enquêtes hebben er per jaar plaatsgevonden?

In onderstaand overzicht hebben wij in de eerste kolom weergegeven wat de antwoorden zijn geweest in uw waterschap. Ter vergelijking bevat de tweede kolom het gemiddelde van de antwoorden van alle deelnemende waterschappen.

	Aantal enquêtes Waterschap Limburg	Aantal enquêtes Gemiddelde alle waterschappen
2019	0	onvoldoende data (n=2)
2020	0	onvoldoende data (n=2)
2021	0	onvoldoende data (n=2)
2022	0	onvoldoende data (n=2)

Hoeveel ander onderzoek heeft er plaatsgevonden in uw organisatie?

In onderstaand overzicht hebben wij in de eerste kolom weergegeven wat de antwoorden zijn geweest in uw waterschap. Ter vergelijking bevat de tweede kolom het gemiddelde van de antwoorden van alle deelnemende waterschappen.

	Aantal onderzoek Waterschap Limburg	Aantal onderzoek Gemiddelde alle waterschappen
2019	1	onvoldoende data (n=2)
2020	1	onvoldoende data (n=2)
2021	1	onvoldoende data (n=2)
2022	1	onvoldoende data (n=2)

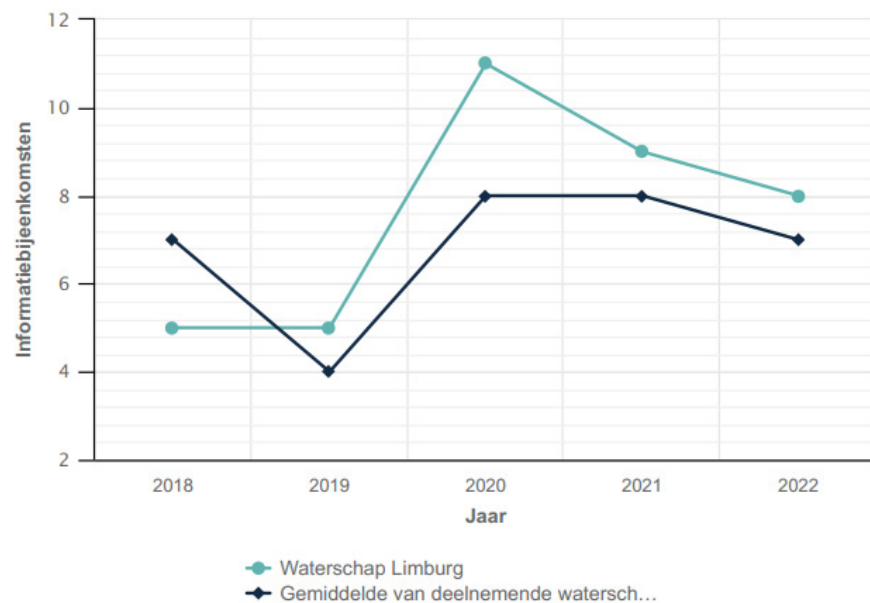
5.3 Informatiebijeenkomsten

Hoeveel informatiebijeenkomsten ten behoeve van de volksvertegenwoordiging (bijeenkomsten buiten de vaste vergaderingen om) hebben er, georganiseerd vanuit de organisatie of griffie, in de onderstaande jaren plaatsgevonden? Hiermee werden geen bijeenkomsten in het kader van het inwerkprogramma van de nieuwe volksvertegenwoordiging bedoeld.

In onderstaand overzicht hebben wij in de eerste kolom weergegeven wat de antwoorden zijn geweest in uw waterschap. Ter vergelijking bevat de tweede kolom het gemiddelde van de antwoorden van alle deelnemende waterschappen.

	Aantal informatiebijeenkomsten Waterschap Limburg	Aantal informatiebijeenkomsten Gemiddelde van deelnemende waterschappen
2018	5	7 (n=4)
2019	5	4 (n=4)
2020	11	8 (n=4)
2021	9	8 (n=4)
2022	8	7 (n=4)

**Aantal informatiebijeenkomsten ten behoeve van de
volksvertegenwoording**

5.4 Werkbezoeken

Hoeveel werkbezoeken heeft de griffie in de onderstaande jaren voor de volksvertegenwoordiging georganiseerd?

In onderstaand overzicht hebben wij in de eerste kolom weergegeven wat de antwoorden zijn geweest in uw waterschap. Ter vergelijking bevat de tweede kolom het gemiddelde van de antwoorden van alle deelnemende waterschappen.

	Aantal werkbezoeken Waterschap Limburg	Aantal werkbezoeken Gemiddelde alle waterschappen
2018	0	onvoldoende data (n=2)
2019	0	2 (n=4)
2020	0	1 (n=4)
2021	0	1 (n=4)
2022	0	2 (n=4)

Rekenkamerbrief

Bestuurlijke reactie

Benchmark

Factsheet

Bijlagen

Griffie

Fractieondersteuning

Rekenkamerfunctie

Ambtelijke bijstand

Informatievoorziening

Ondersteuning
volksvertegenwoord.

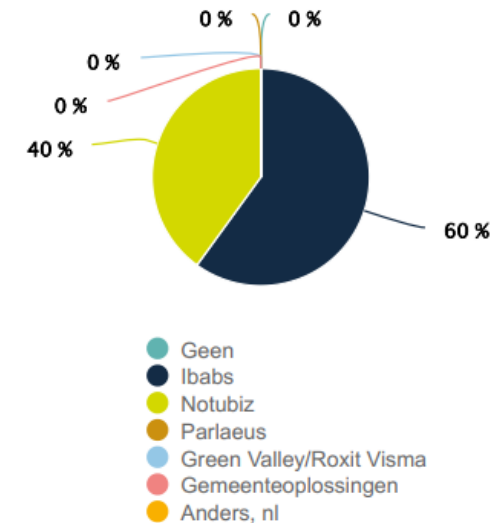
5.5 Volksvertegenwoordigingsinformatiesystemen

Goede en geschikte informatie is een belangrijke voorwaarde voor kaderstelling en controle. Een informatiesysteem (volksvertegenwoordigingsinformatiesysteem, stateninformatiesysteem, informatiesysteem ten behoeve van AB) is een voorbeeld van een instrument dat kan bijdragen aan de informatievoorziening van de volksvertegenwoordiging.

Welke volksvertegenwoordigingsinformatiesysteem wordt op dit moment in uw organisatie gebruikt?

Waterschap Limburg antwoordde: Ibabs.

Verdeling van de antwoorden op de vraag welk volksvertegenwoordigingsinformatiesysteem organisaties op dit moment gebruiken: (n=4)

6. Ondersteuning volksvertegenwoordiging in relatie tot haar rol

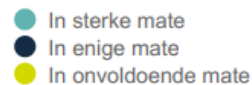
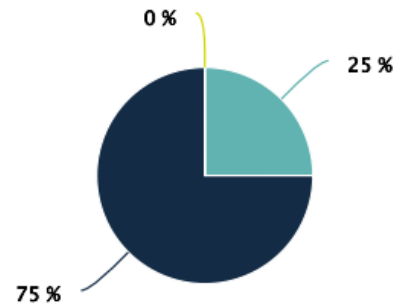
6.1 Algemeen

Als laatste werden enkele algemene vragen gesteld over de ondersteuning van de volksvertegenwoordiging.

In welke mate wordt naar uw mening de volksvertegenwoordiging ondersteund om de kaderstellende rol waar te maken?

Waterschap Limburg antwoordde: In enige mate.

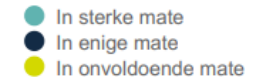
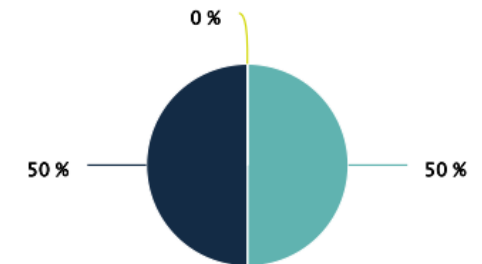
Verdeling van de antwoorden op de vraag in welke mate de volksvertegenwoordiging wordt ondersteund om de kaderstellende rol waar te maken: (n=4)

In welke mate wordt naar uw mening de volksvertegenwoordiging ondersteund om de controlerende rol waar te maken?

Waterschap Limburg antwoordde: In enige mate.

Verdeling van de antwoorden op de vraag in welke mate de volksvertegenwoordiging wordt ondersteund om de kaderstellende rol waar te maken: (n=4)

Bijlagen

Bijlage 1: Opzet aanvullend onderzoek en normenkader

De RKWL heeft aanvullend onderzoek verricht. Motivatie hiervoor is geweest om de toegevoegde waarde van het DoeMee-onderzoek te vergroten. De RKWL heeft het aanvullend onderzoek gebaseerd op de informatie uit de literatuurlijst, die in de verdiepende rapportage DoeMee-onderzoek 2022 is opgenomen.

Aanvullende onderzoeksvraag/probleemstelling

Sluit de bestaande ondersteuning van het AB WL aan op de behoefte die er onder de AB-leden leeft en welke verbetermogelijkheden zijn er?

Deelvragen:

1. Welke ondersteuning ontvangt het AB op dit moment?
2. Wat is de behoefte van het AB aan ondersteuning?
3. Wat zou goede ondersteuning op z'n minst moeten inhouden en waarom?
4. Welke verbeteringen kan WL doorvoeren om de ondersteuning van het AB te versterken?

Onderzoeksaanpak

Deelvraag 1:

Het antwoord op de 1e deelvraag is gegeven in het DoeMee-onderzoek. Op onderdelen is nog verduidelijking en verdieping nodig. Hiervoor is een verdiepend gesprek gevoerd met de medewerkers die meegewerkt hebben aan het DoeMee-onderzoek.

Deelvraag 2:

De behoefte aan ondersteuning is ter sprake gekomen in de zgn. 'spiegelsessies'. De RK heeft deze informatie ontvangen. Ook is een verdiepend gesprek met de fractievoorzitters gevoerd.

Deelvraag 3:

Het antwoord op deze vraag is gebaseerd op literatuuronderzoek en wetsteksten.

Deelvraag 4:

Het antwoord op deze vraag is in de vorm van aanbevelingen aan het AB gerapporteerd.

De rapportage bestaat uit een rekenkamerbrief waarin de onderzoeksresultaten van het verdiepende onderzoek en de benchmark (DoeMee-onderzoek) is beschreven. De benchmark en de factsheet zijn bijlagen bij de rekenkamerbrief.

Normenkader

Uit deze literatuur komt naar voren dat een AB dat kiest voor een proactieve kaderstellende rol invulling meer ondersteuning nodig heeft, dan een AB dat hier niet voor kiest. Het betreft dan:

- het organiseren van de gewenste ambtelijke bijstand;
- inhoudelijk adviseren van het AB;
- de communicatie met de omgeving;
- het bijhouden van politiek bestuurlijke en maatschappelijke ontwikkelingen voor het AB;
- het ontwikkelen, uitrollen en bewaken van een permanent ontwikkelingsprogramma voor het AB;
- het organiseren van voor het AB toegankelijke beleidsdossiers.

De RKWL heeft haar conclusies en aanbevelingen gebaseerd op deze

normen.

Ook het antwoord op de vraag wat goede ondersteuning is, heeft de RKWL ontleend aan de hiervoor genoemde literatuur. De norm voor goede ondersteuning is als volgt gedefinieerd:

Wat is goede ondersteuning

Van goede ondersteuning is sprake als de ambtelijke bijstand en de fractieondersteuning op orde is. Dit betekent dat het AB tijdig stukken ontvangt, die passen bij de rol en positie die het AB nodig acht. Zowel de ondersteuning van het AB als geheel als de fractieondersteuning moet passen bij de behoefte van het AB en de fracties. De informatievoorziening van het AB moet georganiseerd en beschikbaar zijn. Dit geldt ook voor de informatie-uitwisseling tussen het AB en de organisaties, burgers waarmee ze communiceert. Het AB heeft daarnaast recht op:

- een goed functionerende rekenkamer;
- scholing;
- ondersteuning bij vergaderingen van het AB en de commissies;
- ondersteuning bij werkbezoeken.

Bijlage A: Overzicht van deelnemende overheden

Waterschappen (6)	
Brabantse Delta	Rivierenland
Holland Noorderkwartier	Rijnland
Limburg	Stichtse Rijnlanden
Provincies (6)	
Flevoland	Overijssel
Gelderland	Utrecht
Noord-Holland	Zuid-Holland
Gemeenten (70)	
100.000+-gemeenten (8)	
Breda	Leeuwarden
Dordrecht	Rotterdam
Eindhoven	Utrecht
Haarlemmermeer	Zaanstad
50.000-100.000 inwoners (14)	
Assen	Leidschendam-Voorburg
Capelle aan den IJssel	Schiedam
Doetinchem	Sittard-Geleen
Fryske Marren	Stichtse Vecht
Gouda	Westerkwartier
Heerlen	Woerden
Hengelo	Zeist

30.000 – 50.000 inwoners (22)	
Aalsmeer	Oude IJsselstreek
Barendrecht	Overbetuwe
Berg en Dal	Papendrecht
Bernheze	Schouwen-Duiveland
Bodegraven-Reeuwijk	Teylingen
Echt-Susteren	Tynaarlo
Huizen	Tytsjerksteradiel
Kerkrade	Valkenswaard
Lingewaard	Waddinxveen
Medemblik	Wageningen
Noardeast-Fryslân	Zuidplas
Minder dan 30.000 inwoners (26)	
Achtkarspelen	Oegstgeest
Albrandswaard	Oirschot
Ameland	Opmeer
Baarn	Reusel-de Mierden
Beesel	Schiermonnikoog
Bladel	Steenbergen
Culemborg	Terschelling
Dantumadiel	Texel
Druten	Vlieland
Eersel	Voorschoten
Kaag en Braassem	Wassenaar
Koggenland	Woensdrecht
Krimpen aan den IJssel	Zaltbommel

Bijlage B: Relevante publicaties

- Berenschot, Onderzoek naar knelpunten in Gemeentewet, Provinciewet en Wgr. Utrecht 2020
- Peter, K. en P. Castenmiller, Om de controle door de Raad, Den Haag, 2019
- Raad voor het Openbaar Bestuur, Goede ondersteuning, sterke democratie; over de ondersteuning van decentrale volksvertegenwoordigingen. Den Haag 2020
- Bureau MB, Raadsgriffies anno 2022, De toekomstbestendige lijn! Zeeland, 2022.

colofon

Dit rapport is een uitgave van
Rekenkamer Waterschap Limburg,
mei 2023